ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3643 — ՈՒՐԲԱԹ 23 ՄԱՐՏ 1884 — Ն. Տ. 4 ԱՊՐԻԼ

PERA 24=5 AVRIL LONDRE

ՊԱՏՄԱՆԴ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 ղուռուշ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 12 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Եռամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 3 »
Օտար թղթատարով դրկուած 2 1/2 լիրա
Գանուցման սողը մէկ անգամի համար 3 դրչ.
երկու անգամի համար 2 դրչ է. աւելի անգամներու համար զատ ստակագիներ կը լլնի

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱՁ — ՀԱՆԱՊԱՋՕՐԵԱՅ — 40 ՓԱՐԱՁ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆԴ

Գրագրութիւնք, յայտարարութիւնք եւ հաշիւներ պէտք է ուղղել Տպագրութեան Վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որեւ իցէ դրամ թիւն Խմբագիր — Տնօրէնին պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Բերա փաշա խանը, Շարդ Զարչէսը թիւ 37 Մասիսի գրասենեակը։

Ձեռքու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

Չապուած նամակ, յօդուած, եւայլն եւ չեն արուիր։

Կ. ՊՕԼԻՍ 23 ՄԱՐՏ

ԻՏԱԼԻՈՅ ՀԱՒԱՐԵՐ

—o—

Կայսերական հրամանաւ՝ Միւլէյմանիէի նախկին կառավարիչ Օսման փաշա՝ Տէրսիմի կուսակալ անուանեցաւ Բուսմէլիի Պէյլերպէյութեան ատենեանաւ։

Վեհ. Սուլթանն Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհեց Սեւանիկի կեդրոնական կառավարիչ Ահմէտ փաշայի։

Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տատեան Յարութիւն էֆէնտի, երեկ օրն ի բուն կայսերական պալատան մէջ աշխատելով, չկրցաւ իւր պաշտօնատեղին երթալ։

Մօնիթէօր Օրիանթալ կը ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանն՝ իւր անձնական դանձէն 3,500 ոսկւոյ գումար մը դրեր է Պրուսայի կուսակալ Նազիֆ փաշայի տրամադրութեան ներքեւ, որպէս զի Զէքիրճէի չրկայաներն ապարան մը կահաւորէ, ուր պիտի բնակին Ռուսերիական գահուն ապագայ գահակալները։ Մուտանիայէն մինչև Պրուսա խճուղին փութով հարթելու և նորոգուելու վրայ է, պալատական կառաց երթեւեկը դիւրացնելու համար, որք կայսերական կառարանէն յատկապէս պիտի ղրկուին՝ Ռոտոզիք իշխանին և Սթէֆանի իշխանուհւոյն տրամադրութեանց ներքեւ դրուելու համար։ Կայսերական պալատան կահագործք երեկ յատուկ չոգենաւով Մուտանիա ուղեւորեցան՝ Զէքիրճէի ապարանը կահաւորելու համար։

Նիկոմիդիոյ կառավարիչ Սիյրէթ էֆէնտի, քանի մ՚օրէ ի վեր հրաժեշտով մայրաքաղաքս եկած լինելով, երեկ Բ. Դուռը գնաց և այցելութիւն տուաւ Ներքին և Արտաքին գործոց Բարձր. Նախարարաց։

Ռուսական դեսպան Պ. տը Նէլիտոֆ՝ միամեայ հրաժեշտ ստացած լինելով, մտադիր է պտոյտ մ՚ընել Պաղեստինի մէջ, իւր լծակցին՝ Տիկին Նէլիտոֆի և դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Իվանոֆի հետ։ Վսեմ. դեսպանը Զատկի տօնէն յետոյ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս, երբ դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնու Բեդրոսպուրկէն վերադառնայ գործոց տեսչութիւնն իւր ձեռք առնելու համար։

Յունաց Պատրիարքարանի երկու սահմանադրական ժողովոց չորեքշաբթի աւուր նիստն անսովոր տեւողութիւն մ՚ունեցաւ, այն է 8 ժամ։ Նախ կարդացուեցաւ Յովակիմ Պատրիարքին մէկ գրութիւնն ի պատասխանի այն նամակին, զոր յիշեալ ժողովները Ն. Սրբազնութեան ուղղելով, տեղեկութիւններ խնդրած էին առանձնաշնորհմանց խնդրոյն արդի վիճակին վրայ։ Ս. Պատրիարքն՝ իւր պատասխանագրոյն մէջ՝ ձեռք բերուած արդիւնքը ծանուցանելով հանդերձ՝ կ՚ըսէր թէ հարկադրուած է քանի մը զիլումներ ընել (զորս կը յուսայ ապա դարմանել, աջակցութեամբ երկու սահմանադրական ժողովոց) և թէ իւր Պէ-Պէին կ՚սպասէ Պատրիարքարան գալու և իւր անձնական բանակցութեանց արդիւնքն անձամբ պատմելու համար։ Ժողովականք՝ երկար և յուզեալ վիճաբանութիւններէ յետոյ՝ որոշեցին ատենագրութիւն մը յօրինել, որոյ պատճէնը Ն. Սրբազնութեան պիտի հաղորդուի և յորում ըսուած պիտի լինի թէ Պատրիարքն առանձնաշնորհմանց պատճառաւ հրաժարական տուած լինելով, այն ժամանակ պարտի ետ առնուլ իւր հրաժարականն, երբ Օրթոտոքս եկեղեցւոյն բոլոր առանձնաշնորհումները ճանչուին Օսմ. կառավարութենէն։ Այս դեկուցում երեկ առաւօտ հաղորդուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր։

Մարտ 31 թուով Ռակուզայէն կը գրեն թէ Վերին Ալպանիոյ եւ գովա քաղաքին մէջ խռովութիւնը ծագեր են. երեք հազար զինեալ բնակիչք հրաւէր կարդացեր են կառավարութեան որ այդ քաղաքը Գարատաղի չը թողու։ Մանրամասնութիւնք կը պակսին։

Մայրաքաղաքէս կամ թերեւս Փիլիպէէն կը գրեն Վիէննայի Բոլիթիչէ Բորէսբոնտէնց լրագրին թէ քաղաքական ակմբոց ոմանց մէջ, շատ հաւանական կը համարուի եւ ղեր որ Ալէքս փաշա վերստին Արեւելեան Բուսմէլիի կուսակալ պիտի անուանի։ Սակայն Բ. Դուռը ձեռնարկներ ընել տուեր է Բիւսթէմ փաշայի քով, որ իւր պատահական ընտրելիութեան իբր նախագոյն պայման նշանակեր է Արեւելեան Բուսմէլիի Գուսա. Ժողովոյ միայն մասնախմբին ջնջումը։

Վերջին օրերս ծանուցինք թէ Սպարապետութիւնը շատ մը կեղծ Հավալէներ յերեւան հանած էր, քանի մը լրատուաց տեղեկութեանց շնորհիւ, և թէ այս ոճրին հեղինակներն, որք մեծ մասամբ դրամափոխներ էին, ձերբակալուած և հարցաքննութեան ենթարկուած էին։ Մոնիթէօր Օրիանթալ իւր մասնաւոր տեղեկութեանց յենլով, կ՚ըսէ թէ ձերբակալեալ անձանց թիւը 60 ի կը հասնի։ Դատական իշխանութիւնն այս գործին քննութեան ձեռնարկեր է և ամբաստանելոց մեծ մասն ալ յոյժ վտանգաւոր յայտնութիւններ ըրեր են։ Ցիչեալ դրամանենգներն ընկերութիւն մը կազմեր են եղեր և Սպարապետութեան պաշտօնատան պաշտօնեայներէն շատեր և մասնաւորաբար նոյն նախարարութեան համարակալութեան դիւանին առաջին և երկրորդ ճիւղերուն պաշտօնեայներէն ոմանք մեղսակից ճանչուեր են այդ դրամանենգաց հետ։ Միւս կողմէ, կը ծանուցուի թէ Պարսկական հպատակ և այս ոճրագործաց մեղսակից Մէհմէտ անուն անձն է որ Հավալէ մը նենգած միջոցին բռնուելով և հարցաքննուելով, յայտնութիւններ ըրեր է, որոց շնորհիւ միւս բոլոր համախոհները ձերբակալուեր են։ Թէպէտ ցարդ ճիշդ տեղեկութիւններ չկան այն գումարին վրայ, զորս այս դրամանենգաց խումբն ապօրէն կերպով շահած է տարիէ մ՚ի վեր՝ իւր շինած կեղծ Հավալէներուն միջոցաւ, սակայն կը կարծուի թէ 8-10,000 ոսկւոյ չափ մ՚եղած է Սպարապետութեան։ Սպարապետ Ղազի Օսման փաշա հրման զրկեր է բոլոր գաւառական իշխանութեանց, որպէս զի մայրաքաղաքս յղեն իրենց վրայ քաշուած Հավալէներն՝ ի քննութիւն։ Զարմանալի կէտը սա է թէ դրամանենգաց խումբն յայտնած է Սպարապետին կնիքը կեղծել փորագրիչի մը ձեռամբ, որ այժմ փախած և Բուսմանիա ապաստանած է։

Ադրիանուպոլսոյ կուսակալը կը հեռագրէ ներքին գործոց նախարարութեան թէ Տիմէթոքայի իշխանութիւնը՝ իմանալով որ նոր աւազակախումբ մը կազմուելու վրայ էր, միջոցներ ձեռք առեր և յաջողեր են բռնել այդ նորակազմ աւազակախմբին երեք անդամներն, որք Հէնրի Մարթինի հրացաններով զինեալ են եղեր։

Պոսֆոր Լիթիբսիէն լրագրին խօսքին նայելով, Կորտոն փաշայի տեղ Ապա-իւլ-Գատեր փաշան ի Սուտան ղրկելու մասին սկսուած բանակցութիւնք կը շարունակեն։ Եթէ մեր տեղեկութիւնք ճիշդ են, կը յարէ յիշեալ լրագիրը, Եգիպտական կառավարութիւնն՝ արդի պատերազմական գործոց նախարարը պիտի ղրկէ ի Խարթում, իբրեւ իշխան Սուտանի, որ Եգիպտոսի կերիշխանութիւնը պիտի ճանչէ։ Ապա-իւլ-Գատեր փաշայի տրամադրութեան ներքեւ դրուած գործելու միջոցներն են հետեւեալք.

1. Եւրոպոյ մէջ զինուորագրեալ Ալպանիացիներէ, Յոյներէ, Զուիցերիացիներէ, Իտալացիներէ, Աւստրիացիներէ, Ֆրանսացիներէ են. բաղկացեալ 10.000 վարձկան զօրաց բանակ մը. 2. 150.000 ոսկւոյ տարեկան թոշակ մը։ Ապա-իւլ-Գատեր փաշա սկզբամբ ընդուներ է այս պայմանները, բայց տարեկան թոշակը բացարձակապէս անբաւական գտեր է։

Խադրին Էքսբրէս թէեւ իւր ուրբկի թղթակցի մը ի Խարթում՝ անկման և Կորտոն զօրավարին դերի բռնուելուն լուրը, բայց նոյն իսկ Լոնտոնէն քաշուած հեռագրեր, զորս մեր երեկի և այս աւուր թուով հրատարակած ենք, կատարեալապէս կը հաստատեն այս լուրն և ջախջախիչ հերքում մը կուտան անգլօ-ֆրանսական թերթին չափազանց լաւատեսութեան։

Վերջին թղթաբերով եկած Եւրոպական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Ալպանիի դուքս Լէոբոլտ իշխանը Քանի մէջ Նաւային Ակումբն երթալով, արագաբար սանդուղքէն վեր եկած ժամանակ՝ սահեր, իյնալով ալ ծունկն ճմլուեր, և անոր հետեւանքէն գիշերը մեռեր է։

Մայրաքաղաքս եւրոպական լրագրաց ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Միսիսնարաց տընօրէնութեան ներքև գտնուող քանի մը ամերիկեան դպրոցներ փակուեր են, ըստ որում դպրոցաց բացման վերաբերեալ կանոնադրին պայմանները չէին գործադրած։ Սեբաստիոյ մէջ երկու, Գարահիսարի մէջ մէկ, Վանայ մէջ մէկ և ուրիշ դպրոց մ՚ալ ի Խարբերդ փակուեր են։

Մօնիթէօրի մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, կայսերական երաժշտապետ Սիւլէյման փաշա և Վեհ. Սուլթանին թիկնապահաց երկուքը Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշայի պիտի ուղեկցին, որ Կայսերական արքունեաց կողմէ Սթամպուլ չոգենաւով ընդ առաջ պիտի երթայ Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանին ի Վառնա։ Կայսերական իրզէտտին չոգենաւն ևս պիտի ընկերանայ Սթամպուլ չոգենաւին։

Կը ծանուցուի թէ Գում-Գաբուի ծովեզերեայ Բիւզանդեան պարիսպներուն ներքև հրաբխային երեւոյթ մը կը տեսնուի քանի մ՚օրէ ի վեր։

Կ՚ըսուի թէ Բէժիի անօրէնութիւնն որոշեր է ձիպալիի գործարանին մէջ աշխատող գործաւորաց օրականները չեղեցել և մինչեւ իսկ յայողակ գործաւորաց օրականներուն վրայ ալ մէկ մէկ թեթեւ յաւելումը ընել։

Վառնայի թղթաբեր չոգենաւն երեկ 36 իսլամ գաղթական բերաւ Պուլղարիայէն։

Թրիէսթէի թղթաբերն երեկ իրիկուն ժամ 3 ին և Մարսիլիոյ թղթաբերն այս առաւօտ ժամ 4 ին (Ը. Ե.) Դարդանէլէն անցան։

Լոնտրա 29 մարտ։ — Լորտ Կըրանվիլ՝ Գահիրէի Անգլիական գործակատար Ս. Իվլին Պէյրինկէն հեռագիր մ՚ստացաւ, ծանուցանող թէ Մէհտիին կուսակիցները՝ քաղաքին յանձման վրայ Կորտոն զօրավարին հետ բանակցելէ յետոյ՝ Խարթում մտած էին։ Արարք ուրախութեան մեծ ցոյցեր ըրեր են։ Մէհտիին ներկայացուցիչ Շեյխը մարտ 20 ին մտեր է ի Խարթում և անմիջապէս իւր ձեռքն առեր է քաղաքին կառավարչութեան ղեկն։ Երեք օր յետոյ, Կորտոն զօրավարն ու Ֆոռուարդ գնդապետը բռնուեր և բանտը դրուեր են։ Գալով միւս Եւրոպացւոց, թուով եօթն, որոց մէջ կը գտնուին Ֆրանսական, Աւստրիական և Հելլենական դեսպանատոսք, թէև որ և է նեղութիւն չեն կրած, բայց քաղաքէն մեկնելու սպառնութիւնը զսպուեր է իրենց։ Լորտ Կրանվիլ և Հարթինկթըն մարքիզը խորհրդակցութիւն մ՚ունեցան Պ. Կլատսթընի հետ և իսկոյն նախարարք ի նիստ հրաւիրուեցան։ Կը կարծուի թէ նախարարութիւնը պիտի ընդունի խարթումի անձնատուութիւնն և Կորտոն զօրավարին ազատութեան վրայ բանակցելով պիտի շատանայ։

Գահիրէ 28 մարտ. — Կրահամ զօրավարն երեկ յոյժ զարմացաւ այն հրամանին վրայ, որ յանկարծ հասաւ իրեն, ծանուցանող թէ պարտ էր անմիջապէս պարպել ըզ Սուաքիմ և մանաւանդ ամեն հալածում դադրեցնել Օսման-Տիկմայի դէմ։ Ասոնք կը կարծուի թէ այս հրման կորտոն զօրավարին կեանքը փրկելու մտօք տրուած է, որ անմիջապէս դլխատուելու սպառնալեաց ներքև էր, եթէ անգլիական զօրքերն ամեն հալածում չը դադրեցնէին Օսման Տիկմայի դէմ, Անգլիական բանակն ամբողջովին պիտի պարպէ զՍուտան. սակայն թիւ պահապան զօրք պիտի մնայ ի Սուաքիմ, մինչև որ Կորտոն զօրավարը Գահիրէ հասնի։ Ապստամբք կը յառաջանան դէպ ի Քորոսքո, Պերպերի հետ ամեն հաղորդակցութիւն խզելու համար։

Լոնտրա 28 մարտ.—Հնդկաստանի գաղթականական կառավարութիւնը, քանիցս խորհրդակցելէ յետոյ, յայտարարեր է անգլիական կառավարութեան, թէ ինքնդիմ է ի Սուտան Հնդիկ զօրք ղրկուելուն։ Նոյնպէս հակառակ կարծիք յայտնած է Հնդկաստանի զօրագունդերուն մէջ կամաւորներ գրելու խորհրդին վրայ։

Գահիրէ 28 մարտ.—Շէնտիի և Պերպերի միջև հեռագրական հաղորդակցութիւնք վերստին խզուած են։ Ապստամբք Քորոսքոյի հետ հաղորդակցութիւնները խզել կ՚սպառնան։

Սուաքիմ 28 մարտ.—Հուէթ ծովապետն երեքշաբթի օրը Մասսովա պիտի ուղեւորի Հապէշք մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնեն զայն ընդունելու համար։ Հապէշաց թագաւորն իւր թիկնապահներէն մին ընդ առաջ պիտի ղրկէ, որ անգլիացի ծովապետին պիտի ուղեկցի մինչեւ Ատոյա կամ Մոքալ, ուր Յովհաննէս թագաւորն անոր պիտի սպասէ 25,000 զօրաց բանակով մը։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Լոնտրա 3 ապրիլ։

Անգլիոյ Պանքան իւր դրամագեղչն 0/0 ին 2 1/2 ի իջուց։ Նախարարք այսօր ի նիստ գումարեցան՝ Եգիպտոսի գործոց վրայ խորհրդակցելու համար։

Պերլին 3 ապրիլ.

Ռուիզէլմ կայսրն, որ այս վերջին օրերս հիւանդ էր, այժմ ապաքինած է։

Լոնտրա 3 ապրիլ.

Բաթէրնսեթէր փողոցին մէջ, ուր կը գտնուին Անգլիոյ մեծագոյն զրաւաճառաց եւ վաճառատանց մթերանոցներն, որոց մեծ մասն հրոյ ճարակ եղան. վնասն յոյժ մեծ է։

Պերլին 3 ապրիլ.

Այս աւուր լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Ռուիզէլմ կայսրն իւր սենեկէն դուրս չելներ, հարբուխի մը պատճառաւ։ Նախարարական լրագիրք կը հաստատեն թէ կառավարութիւնը պիտի լուծէ Երեսփ. Ժողովն, եթէ սա ընկերվարականաց վերաբերեալ օրէնքը չքուէարկէ այնպէս՝ ինչպէս կառավարութիւնը ներկայած է, այսինքն առանց ո՛ր եւ է փոփոխման։ Ցիշեալ օրինաց ծրագրին վիճաբանութիւնն ամսոյս վերջը պիտի սկսի։

Վիէննա 3 ապրիլ.

Նախարարական տագնապի մը գոյութիւնը կը հերքուի։

Բեդրսպուրկ 3 ապրիլ.

Քաջ տեղեկութիւն ունեցող աղբիւրոց մէջ կը հաստատեն թէ Պ. Սթաղ՝ Լոնտրայի այժմեան Ռուսական դեսպան Պ. Մոնրէնհայմի պիտի յաջորդէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Քաղ. Ժողովն իւր չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ հետեւեալ տնօրէնութիւններն ալ ըրաւ.

1. Ցնտեսական խորհուրդը՝ տեղեկագիր մը ներկայելով Քաղ. Ժողովոյ, յայտնեց թէ կեդրոնական սնտուկը Մուգաթայի և Քանչէլէրի տուրքերէն 250,000 ղրշ անվճար գումար մը կը պահանջէ ազգայիններէ, բայց անոր գանձումն անյոյս լինելով, կ՚առաջարկէ ջնջել տոմարներէն։ Նոյնպէս կ՚առաջարկէր որ կեդրոնական յարաբերութիւնները դիւրացնելու համար, գաւառական վարչութիւնք մէկ մէկ ներկայացուցիչ ունենան Պոլսոյ մէջ։ Քաղ. Ժողովը Ցնտես. խորհրդոյ սոյն երկու առաջարկաց առաջինը մերժելով յանձնարարեց որ Մուգաթայի և Քանչէլէրի տուրքերէն յետնեալ պահանջները գանձելու փոյթ տանի, իսկ երկրորդ առաջարկն ընդունեց։

2. Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան քառամեայ պաշտօնավարութեան հաշուեցոյցն Ազգ. Ժողովէն խնդրուած և Քաղ. Ժողովոյ կողմէ ալ Ցնտես. խորհրդոյ քննութեան յանձնուած լինելով, այս վերջինն՝ յետ քննութեան՝ Քաղ. Ժողովոյ ներկայեց յիշեալ հաշուեցոյցն, ուր ի մասոյ Ազգ. Ժողովոյ պիտի մատուցուի։

3. Կը յիշուի թէ կայսերական հրամանաւ կրթական տրոց օրէնք մը հաստատուած և Սեբաստիոյ գաւառին մէջ եւս ի գործ դրուած էր։ Քաղ. Ժողովն յիշեալ օրինաց գործադրման և այլ պարագայից նըկատմամբ յայնժամ բացատրութիւններ խնդրած լինելով Բ. Դրան՝ նէն, Հանրային կրթական նախարարութիւնը՝ վերջին օրերս առ Պատրիարքարան ուղղեալ պաշտօնագրով մը ծանուցած է թէ յիշեալ կրթական տրոց օրէնքն՝ այժմ դադրած է գործադրութենէ, և թէ նորա տեղ ի մասոյ նոր օրէնք մը պիտի հաստատուի։ Քաղ. Ժողովն այս պաշտօնագրին պարունակութեան վերահաս լինելէ յետոյ, որոշեց ըսպասել նոր օրէնքին հրատարակմանս։

4. Նորատունկեան Ցարութիւն էֆէնտի՝ իւր հօր կողմէ փոխանորդաբար Քաղ. Ժողովին ներկայանալով՝ Բերայի հրկիզելոց ի նըպաստ հանգանակութեան հաշուոց խնդրոյն վրայ բացատրութիւններ և տեղեկութիւններ տուաւ ի ներկայութեան Ցնտես. խորհրդոյ։ Այս բացատրութեանց և տեղեկութեանց եղրակացութիւնը սա էր [illegible] յայտնի էգէնտի, թէպէտ Ազգ. Պատրիարքարանի ընտրանօք, բայց կառավարութեան կողմէ կոչուած լինելով այդ պաշտօնին և հետեւապէս կառավարութեան միայն ուղղակի համար տալու պարտաւոր լինելով, չէր կրնար պաշտօնական կերպիւ որ և է հաշիւ տալ Ազգին, բայց կրնար անպաշտօն կերպիւ ամեն տեղեկութիւն և բացատրութիւն հաղորդել, ինչպէս յառաջագոյն ըրած էր։ Գալով հանգանակեալ գումարին բաշխման գործողութեան, Նորատունկեան էֆ. յայտնեց թէ այս գործողութիւն ոչ թէ իւր իսկ ձեռամբ կամ իւր կողմէ կարգեալ անձանց միջոցաւ կատարուած է, այլ ուղղակի Ազգ. վարչութեան կողմէ կարգեալ ճանձնաժողովոյ մը ձեռամբ, Բերայի Թաղ. խորհրդարանին մէջ, կրկին տոմարներ բռնուելով, և միանգամայն յարեց թէ՝ եթէ ի պաշտօնէ հաշիւ պահանջել հարկ է, Վարչութիւնը պէտք է որ նոյն ճանձնաժողովէն պահանջէ։ Քաղաքական ժողովն այս խնդրոյ վրայ Ազգ. Պատրիարքարանի և Բ. Դրան միջև փոխանակեալ թղթակցութիւններն աչքէ անցունելէ և Նորատունկեան էֆ. ի բացատրութիւնները լսելէ յետոյ, Նորատունկեան էֆ. ի պատասխանատուութեան կէտին վրայ հարկ չտեսաւ 77 ի վարչութեան տնօրինութենէն տարբեր որոշում մ՚ընել, նկատելով որ նա Բ. Դռնէն ի պաշտօն կոչուած էր և հետեւաբար Բ. Դրան կըվերաբերէր համարառութեան իրաւունքը։ Բայց ըստ որում Ազգ. Ժողովը նպաստից բաշխումն՝ ազգային, և այդ բաշխումը կատարող անձերն առ ազգն համարատու համարած էր, վերահաստատեց իւր նախորդ որոշումն, այն է վերստին յանձնարարել Ցնտես. խորհրդոյ, որպէս զի բաշխման գործողութեան և հաշուոց վրայ պէտք եղած տեղեկութիւնները ստանայ նոյն յանձնաժողովէն և արդիւնքը Քաղ. Ժողովոյ հաղորդէ։

—

Թէ և երեկ եկեղեցական երեսփոխանաց քուէարկութիւնը կատարուեցաւ, բայց ոչ ոք կրցաւ քուէից բացարձակ առաւելութիւն ստանալ։

—

Զմիւռնիոյ առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Մելքիսեդեկ Արքեպիսկոպոս Մուրատեանց երեկ յիւր պաշտօնատեղին վերադարձաւ։

ԴԱՐՄԱՆ ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Տօքթէօր Միհրան էֆէնտի Կրճիկեան ըստ առաջնոյն կը շարունակէ ամեն օր ժամ 8 էն 10 ը, Կ. Պոլիս կամուրջին դիմաց, Քիւչիւքեան եղբարց դեղատունը, իրեն դիմող հիւանդները ընդունելի, մասնաւորապէս ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ենթակայ եղողք։ Կիրակի օրերն ալ մինչեւ կէս օր իւրատան մէջ, Պէշիկթաշ Եէնի-մահալլէ Բօսթա-ճատէսի թիւ 48։

ՄԱՄՈՒԼՆ Ի ՄԻՍՑԵՌԼ-ՆԱՀԱՆԳՈ

(Շարունակութիւն)

«Վեց տարիէն նուազ ժամանակի մէջ, յորմէ հետէ կարտինալ Բէյչի յաթոռ քահանայապետութեան բարձրացաւ, և թէև, նման իր նախորդին, Վատիկանի մէջ բանտարկեալ կը մնայ, և բարոյական ազդեցութենէ զատ ուրիշ զէնք գործածած չէ Գերմանիոյ քաղաքական—իշխանութեան հետ ունեցած կռուոյն մէջ, անտարակոյս էական յաղթանակ մը տարած է։ Պիզմարք անկարելի գտած է կառավարել թէ Բրուսիոյ միապետութիւնը և թէ Գերմանիական կայսրութիւնը՝ առանց կղերական կուսակցութեան օգնութեան, և գնած է նոցա օժանդակութիւնը իր խրոխտ յայտարարութեանց ժըխտմամբ և բարձրաձայուկ քուլթուրքամբֆի լուիկ ինչմամբը։ Լքած է զՏոք. Ֆաք, իր յարձակողական քաղաքականութեան հաւատարիմ գործիքը, հերձատած մայիսի օրէնքները, արտաքսեալ եպիսկոպոսները հաստատած է իրենց թեմերուն մէջ, կրկին սկսած է Պապութեան հետ քաղաքական յարաբերութեանց, և անգամ մ'ևս ղրկած է դեսպան մը ի Վատիկան։ Ի մի բան ոչինչ մնացած է իր խրոխտական և թէ՛ քաղաքական խնդրոց մէջ յօժարակամ նահանջած է իր "ասը տարի առաջ բռնած դռոց։ Իրքէն, և այժմ իսկապէս քանասայի ճանբան ձեռք առնուած է, և թէև այժմ ասպանդակ բռնել և ձեան մէջ ի ծունր իջնել չկայ, գահաժառանգին ի Վատիկան այցելութիւնը ոչ նուազ վճռաբար և յայտնապէս կը մատնէ աշխարհի Գերմանիոյ նախարարապետին խոնարհիլը, և բարոյական պարտութիւնը»։

Բիչ ատեն առաջ Սը՛ն հրատարակեց մի կրօնական յօդուած, «Հիմունք արդի անհաւատութեան» խորագրով, որ կը վերջանայ հետեւեալ խորհրդածութեամբ. «Բաղ քակիրթ աշխարհը տակաւ առ տակաւ աւելի սուր կերպով կը բաժնուի մնաց երկու մեծ դասերու, հաւատացողներու և չհաւատացողներու, և տեսութիւնք որոց ուղղութեամբ այս երկու դասերը կը յառաջանան, այնպիսի արմատական ընդդիմութիւն մ'ունին միմեանց որ՝ համաձայնութեան ո և է կարելիութիւն չենք տեսներ։ Մին կամ միւսը պարտի յաղթանակել, այլ կարելի՞ է տարակուսիլ թէ կրօնքը վերջնապէս վերին բազուկը պիտի ունենայ»։

Այս խրհրդածութեան վերջին պարբերութեան վրայ երկու անհաւատք, (պնոսդիք կոչուած տեսակէն) դիտողութիւններ ուղղեցին առ Սը՛ն, և հարկ եղաւ ի պատասխան ուրիշ յօդուած մ'ալ գրել։ Այս քննադատներէն միոյն դիտողութիւնները յոյժ ծանծաղ են, ուստի և միայն միոյն խորհրդածութիւնը, և տրուած պատասխանը պիտի օրինակեմք։

«Կրօնից նկատմամբ մեր վերջերս ըրած մի քանի դիտողութեանց վրայ երկու թղթակիցք քննադատութիւններ կ'ուղղեն մեզ. ասոնց երկուքն ալ պնոսդիք են։ Առաջինը կ'ուզէ գիտնալ թէ ի՞նչ ըսել ուզած ենք կրօնք ըսելով յետ նկարագրելոյ Աստուածաբանութեան և գիտութեան միջև եղած անհաշտելի հակառակութիւնը, սա հարցմամբ թէ, «այլ կարելի՞ է տարակուսիլ թէ կրօնքը վերջնապէս վերին բազուկը պիտի ունենայ»։ Մեր թղթակիցը կը կարծէ թէ ըսելուզած ենք «ուղղափառ եկեղեցեաց այժմու հանգանակները» և ըստ այնմ կը պատասխանէ մեր հարցման հետեւեալ վստահ ոճով։

«Կրօնք, ինչպէս այժմ կը ներկայացուին ուղղափառ եկեղեցեաց հանգանակներովն, երբեք յաղթանակ պիտի չտանին գիտական յառաջդիմութեան վրայ. բայց կրօնք մը պիտի հաստատուի ապագային մէջ գթութեան, մարդասիրութեան և հանրային բանին վրայ հիմնեալ։ Երբ այս ի գլուխ ելլէ, յայնժամ եկեղեցիք պիտի պնդեն թէ այս իսկ էր ինչ որ իրենք ըսել կ'ուզէին, բայց ուղիղ կերպով չկրցան պարզել։ ուստի տարակոյս չունիմ թէ ըսածնիդ ուղիղ է, թէ եկեղեցիք վերին բազուկը պիտի ունենան, քանզի իրենք զիրենք յաղթած պիտի ըլլան»։

«Ինչ որ ալ ըլլան եկեղեցեաց հանգանակները, մեր թղթակիցը մոռնալու չէ թէ քրիստոնէական կրօնքը հիմնուած է գթութեան և մարդասիրութեան վրայ։ Ասոնք են իր կենսատու սկզբունքները, և ասոնք տուին իրեն իր առաջին շարժումն։ Աղքատիկ Աւետարանն, և մարդկային եղբայրութիւնն էին նոր հիմնադրին գլխաւոր վարդապետութիւնները։ Գալով հանրային բանին, ոչ մի կրօնք կրնայ հիմնուիլ դորա վրայ, քանզի կրօնքը ունի խորհուրդներ որոց վրայ ոչ մի մարդկային էակ կարող է գործնական դաղափար ձեւացնել։ Բարոյական դրութիւն մը կրնայ հիմնուիլ հանրային բանին վրայ, այլ ո՛չ կրօնք, որ իր մէջ-կը պարունակէ գաղափարը հպատակելու Աստուծոյ, որ ի վեր է մարդկային հասողութենէ, և որոյ նպատակները մարդ չէ կարող գիտնալ։ Այլ քրիստոնէական բարոյականութեան մաքրութիւնը անվիճելի է, և քրիստոնէութեան արագ յաղթանակը ի վերայ հեթանոսութեան՝ մեծապէս ընծայելի է մարդոց Յիսուս Քրիստոսի վարդապետութեանց բարոյական դեղեցկութեան և բաւականութեան ճանաչմանը։ —Ի՞նչ պէտք ունինք ուրեմն նոր կրօնքի մը որ մարդոց սովրեցնէ գթութիւն և մարդասիրութիւն, և բարձրացնէ անոնց առջև ամենէն վսեմ բարոյական կանոնները։ Քրիստոնէութիւնը կ'ընէ այդ ամենը. միակ դժուարութիւնը սա է որ մարդիկ կը մերժեն ապրիլ համաձայն նորա սկզբանց, և հնագանդիլ նորա պատուիրանաց»։

Նիւ-Եօրքի գլխաւոր թերթերը քաղքիս երեւելի քարոզչաց (Բողոքական և կաթոլիկ) քարոզները համառօտելով կը հրատարակեն ամեն երկուշաբթի, սովորութիւն մը որուն եթէ հետեւի՝ շատ լաւ կ'ընէ Հայ մամուլը, քանզի մէկ կողմէն ժողովրդեան կրօնական եռանդը կ'արծարծի, և միւս կողմէն կ'ստիպէ քարոզիչները՝ վերջ տալ իրենց մաքսաւորներուն, և պատրաստել զուտ Աւետարանական և ժամանակին պահանջմանց համաձայն քարոզներ. յայնժամ նուազ պատճառ պիտի ունենան գանգատելու թէ ժողովուրդը Աստուած և կրօնք մոռնալու վրայ է։ Ուսեալ եկեղեցականք փոխանակ բանաստեղծութիւն և թատերգութիւն գրելու՝ կ'ընեն եթէ՝ իրենց բոլոր ուշադրութիւնը նուիրեն իրենց նուիրական պաշտօնին հաւատարմաբար կատարմանը, գոր այժմ այնպէս բարձի թողի ըրած են, և ժողովրդեան կործանելու համար եղած չանից այնպէս անբղդայ դարձած են, որչափ իրենց թագած մեռեալները։ Կը յիշէ՞ Հայ եկեղեցականութիւնն ի Զմիւռնիա հրատարակեալ «Մեթոտ»ը. իր յայտնի պարտաւորութիւնն էր պատասխանել այդ հրատարակութեան։ Արդեօք ամենածանր անարգանք և յանդիմանութիւն չէ՞ Հայ կղերին որ դորա պատասխանը Ամերիկացի մը տայ—թողուք զայս նիւթ և դառնանք ուրիշ ճաչակ մ'ալ տալ ընթերցողաց Ամերիկեան թերթերէն։

Ամերիկայի, և մասնաւորապէս Նիւ-Եօրքի թերթերն երբեմն կը հրատարակեն երդիծաբանական յօդուածներ զանազան խնդրոց և մեծամեծ անձնաւորութեանց վրայ։ Այս յօդուածք կը գրուին մեծ խընամով, նրբութեամբ և ճաշակով, և լաւ մտաւոր հաճոյք մ' և զուարճութիւն մ'է զանոնք վերծանել։ Մը. ձէյ կուլտ, որոյ վրայ ընթերցողք առիթ ունեցած են տեղեկանալ, անպառ նիւթ մ'է այս երգիծաբանութեանց։ Ադէն պատկերազարդ զաւեշտական թերթք զինքը տեսակ մը մեծաշնորհ ըրած են իրենց թերթերը զարդարելու։ Թերթ մը կը ներկայացնէ զայն իբր խոշոր մուկ մը որ եռացող ջրերով լի կաթսայի մէջ ինկած է, և կիսախարշ, պոչը տնկած, կը ջանայ ինքզինք ազատել. կաթսային շուրջը բոլորած են պատառատուն զգեստներ հագած մի քանի մարդիկ —որոնք կը ներկայացնեն մի քանի ուրիշ միլիոնատէրներ —որք ձեռք ձեռքի տուած կը պարեն, և կը ցնծան մուկին կրած չարչարանքները տեսնելով։ Այս ծաղրանկարը հրատարակուեցաւ, երբ կուլտ մի կարեւոր դատի մէջ դժուարութեանց հանդիպած էր։

Ուրիշ թերթ մը կը ներկայացնէ զայն իբր վիթխարի Պալէնա մը որոյ պոչին երկու ծայրերը ձեւացած են ուրիշ երկու միլիոնատէրց —վանտըրպիլտի և Ֆիլտի — գլուխներէն։ Պալէնան իր այս այլանդակ պոչով զարկած է մակոյկի մը — որ կը ներկայացնէ Պորսան — որ օդին մէջ նետուած և երկու կոտոր եղած վար կ'իյնայ, և մէջի եղողներն ալ ջուրը ինկած են։ Պալէնային ուռնքերէն ցայտած ջուրին մէջ չուքի նման կ'երեւի Մ-ՆՔՕԼԷ (մենաշնորհ) բառը և բերանէն ներս կ'երթան փոքր ձուկեր որոց միոյն վրայ գրուած է «Երկաթուղի», միւսին վրայ «Հեռագիր», ուրիշի մը վրայ «Մամուլ» և չորրորդի մը վրայ «Ջեռնարկութիւն»։ Բաւական ատեն առաջ Կուլտ անստորագիր սպառնական նամակ մը ընդունեց թէ՝ եթէ այսչափ հազար ոսկի չվճարէ մինչև որոշեալ ատեն մը, պիտի սպանուի։ Կուլտ վարձեց Նիւ-Եօրքի գրեթէ ամբողջ դաղտնի ոստիկանութիւնը, և քիչ ետքը նամակը գրողը ձերբակալեցաւ և բանտարկեցաւ։ Բրը, (ոգի, այս) անուն զաւեշտական թերթը այս դէպքին վրայ հրատարակեց ծաղրանկար մը՝ ուր կը ներկայացուի Կուլտի գրասենեակն։ Որոյ դռնէն ներս կը մտնեն, ձեռքը ոտքը կապուած, իրեն մահ սպառնացող եղկելին։ Կուլտ նստած է իր աթոռին վրայ։ Իր ձախ կողմը պատին վրայ կ'երեւին մի քանի հեռագրաթելերու ծայրեր, որոց վրայ գրուած է «Հեռագիրք մասնաւոր նպատակաց համար», և միւս կողմը կը կենայ խոշոր գիրք մը որոյ վրայ գրուած է «Իմ գաղտնի զոհերուս ցանկը»։ Այս ծաղրանկարները կը վաճառուին նոյն իսկ այն չէնքին դուռը՝ ուր է Կուլտի գրասենեակը, և չէնքը կը գտնուի իր տրամադրութեան ներքև, և մտած ելած ատեն կը տեսնայ զանոնք։

Ընթերցողք պէտք չէ զարմանան որ Ամերիկայի թերթեր ասանկ երեւելի անձանց հետ կը վարուին իբր ապաշնորհ արարածներ։ Ամերիկայի ժողովուրդը սովրած է յարգել ամեն անձ իր բարոյական արժանեաց համեմատ՝ առանց նկատողութեան առնելու հարստութիւն, դիրք, աստիճան կամ անուն, և Ամերիկայի թերթեր մեծ հոգ կը տանին ժողովրդեան այս ազատ և ուղիղ զգացումը թարմ և առողջ պահելու, որպէս զի անպարկեշտ միջոցներով «ատաղ-ՔՆանալու միջոցին իսկ չհանուիր։ Իւր հագուստը կը բաղկանայ լայն կարմիր վերարկուէ մը, որոյ վրայ կը ծածանի կանաչ թիկնոց մը, որոյ ի ստորեւ կարմիր կերպասի կտորներ կարուած են.

«Գլուխը փաթթոց մը կը դնէ, և սպիտակ քղով մը կը ծածկէ։ Ձեռքը բռնած է փղոսկրեայ հազարահատ հմայիչ մը։ Բունէն ելած ժամանակ, շատ լուրջ կ'երեւի և սուրճի տեղ մեծ գաւաթ մը արմաւէ չինուած մրգողի կը խմէ, և յետոյ վաճառանոց կերթայ, հնխանութի մը առջև նստած, դատ կը տեսնէ. բողոքարկուք իրենց բողոքը կը ներկայացնեն, վէճերը կը բացատրուին. և Մէհտին ոչ կողմն իրաւացի կամ անիրաւ լինելն հաստատելէն յետոյ, հրաման կուտայ իր տեղակալին գործադրել իր կամքը։ Յետոյ իւր տունը կը վերադառնայ ուր իւր մարդիկ զինք կ'ընդունին կարգաւ յոտին կանգնած, և խոնարհ կը ծխեն իւր անցնելու ատեն։ Այն ատեն կ'աղօթէ և յետոյ սեղան կը բազմի, որուն երկու հարիւրէ աւելի մարդիկ կը մասնակցին։ Կ'երեւի թէ իւր սեղանակցաց մէջ փաթթոցաւոր բազմաթիւ Եւրոպացիներ ալ կը գտնուին։ Կորտոն փաշայի պատգամաւորն, Էլ-Օպէյտ գտնուած միջոցին, ներկայ կը գտնուէր այս ճաշին, Մէհտիին աջակողմը նստելով։ Մինչդեռ տեղակալն ալ ձախակողմը կը նստէր։ Ճաշէն յետոյ, կ'սկսի խօսիլ և իւր խօսքերն ընդհանրապէս իւր զօրքերը քաջալերելու կը ձգտին։ Երբեմն Կորտոն փաշան կը դուքեր ալ, երբ նորա պատգամաւորը ներկայ լինէր։ Քանի մը հրամաններ տալէ յետոյ, կը հանդչի մինչեւ արեւուն մայրը մըտնելէն ժամ մ'առաջ։ Իւր մարդոց հետ երեկոյեան աղօթքն ընելէ յետոյ կ'ընթրէ, բայց իւր սեղանակցաց կեցք կէս օրուան ճաշին հրաւիրեալներէն նուազ են։ Հիւսիսի աղօթքէն յետոյ, որ արեւուն մայրը մտնելէն 2 1/2 ժամ յետոյ կը կատարուի, տեսակ մը բեմի վրայ կ'երթայ, և հոն է որ կ'ընդունի դեղպատներն, որք ընծայներ կը բերեն իրեն, զոր օրինակ արմաւ, հաղուստ, ոչխարաց կամ այծերու հօտեր։ Արեւը մայրը մտնելէն զբաղեթէ երեք ժամ յետոյ, բեմէն վար կ'իջնէ իւր բնակարանն երթալու համար և 100ի չափ մարդիկ իւր առջեւէն կ'երթան ջահ ի ձեռին։

«Երկու զօրականներէն մին կ'ըսէ թէ տասն օր Էլ-Օպէյտ մնացած լինելով, տեսած է որ Մէհտին միշտ այսպէս միօրինակ կերպիւ կ'անցնէր իւր ժամերը։ Վերջին օրը, Մէհտին իւր քով կանչել տուեր է Կորտոն փաշայի պատգամաւորն, և անոր յանձներ է սպասեալ պատասխանն, կարմիր կաշի քսակի մը մէջ փակեալ։ Իւր ուղեւորութեան համար Մարի Թերէզայի 5 թալէր և 4 մէճիտիէ նուիրեր է

ՍՈՒՏԱՆԻ ՍՈՒՏ ՄԱՐԴԱՐԷՆ

ԵՒ ԻՒՐ ԿԵՆՍԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

—o—

Արաբերէն Էլ-Էնան լրագիրը Սուտ Մարդարէին ապրելու եղանակին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ, զորս Էլ-Օպէյտէն փախչող երկու զօրականք հաղորդած են իրեն։

«Եգիպտացիներէն գրաւեալ բոլոր դէնքերը, Մէհտիին հրամանաւ, մեծ մթերանոցի մը մէջ դրուեր են յետոյ Եգիպտական կառավարութեան վերադարձուելու համար։

«Երկրին մէջ Մէհտիին իշխանութենէն զատ ուրիշ իշխանութիւն մը չկայ։ Ինք միայն վարձատրութիւններ կը բաշխէ կամ պատժոյ հրամաններ կուտայ։

«Մէհտին սիրով ընդուներ է Կորտոն փաշայի պատգամաւորն և անոր նուիրեր է կարմիր համազգեստ մը, փղի երկու ակռաներ և թուղթի մէջ պատատեալ բժժանք մը, յանձնարարելով որ միշտ վրան կրէ, ինչպէս նաեւ Մարի Թերէզայի պատկերը կրող 14 թալէր և երկու մէճիտիէ։ Մէհտին 18 կին ունի և իւր տեղակալը՝ 24 կին. իւր կուսակիցներն և ծառայները կը կարծեն թէ իրենց տէրն աշխարհիս հզօրագոյն վեհապետն է։ Մէհտին բարձրահասակ և նիհար է, կարմիր, պղինձ և սեւ գոյնով. մեծ աչեր և խոշոր քիթ մ'ունի, շրթները հաստ են և ձեռաց մատներն յոյժ երկայն։

«Ամենայն ինչ՝ զոր ուզէ՝ ունի։ Իւր հագուստը կը բաղկանայ լայն կարմիր վերարկուէ մը, որոյ վրայ կը ծածանի կանաչ թիկնոց մը, որոյ ի ստորեւ կարմիր կերպասի կտորներ կարուած են.

«Գլուխը փաթթոց մը կը դնէ, և սպիտակ քղով մը կը ծածկէ։ Ձեռքը բռնած է փղոսկրեայ հազարահատ հմայիչ մը։ Բունէն ելած ժամանակ, շատ լուրջ կ'երեւի և սուրճի տեղ մեծ գաւաթ մը արմաւէ չինուած մրգողի կը խմէ, և յետոյ վաճառանոց կերթայ, հնխանութի մը առջև նստած, դատ կը տեսնէ. բողոքարկուք իրենց բողոքը կը ներկայացնեն, վէճերը կը բացատրուին. և Մէհտին ոչ կողմն իրաւացի կամ անիրաւ լինելն հաստատելէն յետոյ, հրաման կուտայ իր տեղակալին գործադրել իւր կամքը։ Յետոյ իւր տունը կը վերադառնայ ուր իւր մարդիկ զինք կ'ընդունին կարգաւ յոտին կանգնած, և խոնարհ կը ծխեն իւր անցնելու ատեն։ Այն ատեն կ'աղօթէ և յետոյ սեղան կը բազմի, որուն երկու հարիւրէ աւելի մարդիկ կը մասնակցին։ Կ'երեւի թէ իւր սեղանակցաց մէջ փաթթոցաւոր բազմաթիւ Եւրոպացիներ ալ կը գտնուին։ Կորտոն փաշայի պատգամաւորն, Էլ-Օպէյտ գտնուած միջոցին, ներկայ կը գտնուէր այս ճաշին, Մէհտիին աջակողմը նստելով։ Մինչդեռ տեղակալն ալ ձախակողմը կը նստէր։ Ճաշէն յետոյ, կ'սկսի խօսիլ և իւր խօսքերն ընդհանրապէս իւր զօրքերը քաջալերելու կը ձգտին։ Երբեմն Կորտոն փաշան կը դուքեր ալ, երբ նորա պատգամաւորը ներկայ լինէր։ Քանի մը հրամաններ տալէ յետոյ, կը հանդչի մինչեւ արեւուն մայրը մըտնելէն ժամ մ'առաջ։ Իւր մարդոց հետ երեկոյեան աղօթքն ընելէ յետոյ կ'ընթրէ, բայց իւր սեղանակցաց կեցք կէս օրուան ճաշին հրաւիրեալներէն նուազ են։ Հիւսիսի աղօթքէն յետոյ, որ արեւուն մայրը մտնելէն 2 1/2 ժամ յետոյ կը կատարուի, տեսակ մը բեմի վրայ կ'երթայ, և հոն է որ կ'ընդունի դեղպատներն, որք ընծայներ կը բերեն իրեն, զոր օրինակ արմաւ, հաղուստ, ոչխարաց կամ այծերու հօտեր։ Արեւը մայրը մտնելէն զբաղեթէ երեք ժամ յետոյ, բեմէն վար կ'իջնէ իւր բնակարանն երթալու համար և 100ի չափ մարդիկ իւր առջեւէն կ'երթան ջահ ի ձեռին։

«Երկու զօրականներէն մին կ'ըսէ թէ տասն օր Էլ-Օպէյտ մնացած լինելով, տեսած է որ Մէհտին միշտ այսպէս միօրինակ կերպիւ կ'անցնէր իւր ժամերը։ Վերջին օրը, Մէհտին իւր քով կանչել տուեր է Կորտոն փաշայի պատգամաւորն, և անոր յանձներ է սպասեալ պատասխանն, կարմիր կաշի քսակի մը մէջ փակեալ։ Իւր ուղեւորութեան համար Մարի Թերէզայի 5 թալէր և 4 մէճիտիէ նուիրեր է

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(120)

ԷՖԹՈՐ ՄԱԼՈՑ

—o—

ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ

—=—

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

14.

ՊԱՏՈՒԵԱ ԶՀԱՑՐ ՔՈ ԵՒ ԶՄԱՑՐ

Մաթիա հարցուց, և մեծ հայրս՝ անոր անգլիերէն խօսիլը լսելով՝ կակուղցաւ։ Դէմքն իւր սարսափելի խստութիւնը կորսնցուց քիչ մը և հաճեցաւ պատասխանել։

— Ի՞նչ ըսաւ, հարցուցի։

— Թէ հայրդ դուրս ելած է և իրիկուան պիտի վերադառնայ, մայրդ կը ննջէ, և մեք կրնայինք երթալ պարտիզ։

— Ուրիշ բան չըսա՞ւ, հարցուցի շատ կարճ գտնելով Մաթիայի այս թարգմանութիւնը։

Մաթիա չփոթեցաւ։

— Մնացեալը կարծեմ թէ չկրցի լաւ հասկնալ, ըսաւ։

— Ինչ որ կրցիր հասկնալ, զայն ըսէ։

— Կը թուի ինձ թէ՝ ըսաւ որ, եթէ քաղաքին մէջ լաւ առիթ մը գտնենք, պէտք չէ կորսնցնենք։

Յետոյ աւելցուց, և այս խօսքը լաւ հասկցայ. «Այս տուած դասս մի՛ մոռնաք։ Ապուշներուն ծախքովը պէտք է ապրիլ։»

Անշուշտ մեծ հայրս գուշակեց ինչ որ Մաթիա կ'ուզեր հասկցնել ինձ. վասն զի երբոր Մաթիա վերջին խօսքը կը թարգմանէր, մեծ հայրս իւր առողջ ձեռքով դրպանը բան մը դնել ձեւացուց, և աչքովն ալ ակնարկ մ'ըրաւ։

— Դուրս ելնենք, ըսի Մաթիայի։

Երկու երեք ժամ պտտեցանք Կարմիր-Առիւծի բակին շրջակայները, չհամարձակելով հեռանալ որպէս զի չկորսուէինք. Պէթնլ-Կռիսի թաղը դիշերուընէ աւելի սոսկալի երեւցաւ ինձ ցերեկուան լուսով. ամեն կողմ թէ՛ տուներուն և թէ՛ մարդոց վրայ թշուառութիւն կը տիրէր ամենատխուր պարագաներով։

Մաթիա և ես կը դիտէինք, և բան մը չէինք ըսեր իրարու։

Ետ դառնալով՝ մեր բակին մէկ ծայրը հասանք և տուն մտանք։

Մայրս դուրս ելած էր իւր սենեակէն, դռնէն տեսայ որ գլուխը սեղանին վրայ դրած էր. կարծելով թէ հիւանդ էր, վազեցի քովը գնացի համբուրելու, որովհետեւ չէի կրնար հետը խօսիլ։

Թեւերուս մէջ առի զինքը, գլուխը վեր առաւ և ինձ նայեցաւ, բայց առանց զիս տեսնելու. յայնժամ բերնէն ժնիէվռի (*) բարկ հոտ մ'առնելով ետ քաշուեցայ։ Եւ նորէն գլուխը սեղանին վրայ տարածուած՝ իւր երկու թեւերուն՝ վրայ ձգեց։

— Ձէ՞ն, ըսաւ մեծ հայրս։

Եւ ինձ նայեցաւ ծիծաղելով, և քանի մը խօսք ըսելով, զորս չհասկցայ։

Ի սկզբան անշարժ մնացի իբրեւ զգայազրկ. յետոյ Մաթիայի նայեցայ, որ նոյնպէս ինձ կը նայեր արտասուաթոր աչօք։

Աչք ըրի իրեն և նորէն դուրս ելանք։

Բաւական երկար ժամանակ քովէ քով քալեցինք ուղղակի, իրարու ձեռքէ բռնած, առանց ուր երթալնիս գիտնալու։

— Ո՞ւր կ'ուզես երթալ այսպէս, հարցուց ինձ Մաթիա սրտատանջ դէմքով։

— Չեմ գիտեր. առանձին տեղ մը, ուր կարենանք խօսակցիլ. խօսք ունիմ քեզ, և հոս՝ այս բազմութեան մէջ՝ չեմ՝ կրնար։

(*) Ձէն կոչուած ոգելից ըմպելիք։

Արդարեւ իմ թափառաշրջիկ կենացս մէջ, ուսած էի Վիթալիսի վարժոցին մէջ, կարեւոր խօսք մը բնաւ չընել երբոր քաղաքի մը կամ գիւղի մը փողոցի մէջ գտնուէինք, վասն զի երբոր անցորդներէ անհանդիստ լինէի, իսկոյն մտքիս խորհուրդները կը կորուսանէի։ Արդ՝ կ'ուզէի լրջաբար խօսիլ Մաթիայի հետ, ըսելիքներս լաւ դիտնալով։

Երբոր Մաթիա ուր երթալս կը հարցնէր ինձ, նեղ փողոցներէն ելնելով աւելի լայն փողոց մը հասած էինք. թուեցաւ ինձ թէ փողոցին ծայրը ծառեր կային. թերեւս դաշտ էր. այն կողմ գնացինք։ Բայց դաշտ չէր, այլ մեծ ծառաստան մ'էր ընդարձակ մարգագետիններով և տեղ տեղ մատաղատունկ ծառոց փունջերով։ Ամենէն յարմարագոյն տեղն էր մեր խօսակցութեան համար։

Որոշումս ըրած էի, և դիտէի ինչ որ կ'ուզէի խօսիլ։

— Դիտես որ կը սիրեմ քեզ, ըսի Մաթիայի երբոր մեկուսի տեղ մը նստանք ծառի մը տակ, դիտես նաեւ թէ քեզ սիրելուս համար է որ խնդրեցի քեզնէ հետս գալ ծնողացս տունն։ Իմ բարեկամութեանս վրայ չը պիտի կասկածիս, այնպէս չէ՞, սիրելի Մաթիա, երբոր բան մ'առաջարկեմ քեզ։

— Ի՞նչ յիմարական խօսքեր կ'ընես, պատասխանեց ժպտելու ճիգ մ'ընելով։

— Ծիծաղիլ կ'ուզես որպէս զի սիրտս չվշտկի. բայց հոգ չէ փղձկելով. եթէ քեզ հետ չլամ՝ որո՞ւ հետ լամ։

Եւ Մաթիայի թեւերուն մէջ իյնալով, սկսայ լալ. երբէք զիս այս աստիճան դժբաղդ զգացած չէի երբոր մինակ էի՝ ընդարձակ աշխարհի մէջ կորսուած։

Պահ մը հեծելէ յետոյ, ջանացի հանդարտեցնել զիս. վասն զի ոչ թէ իմ վրայ լացնելու համար տարած էի Մաթիա այն ծառաստանն, ոչ թէ ինձ համար, այլ իրեն համար։

— Մաթիա՛, ըսի, պէտք է չուես, պէտք է Ֆրանսա վերադառնաս։

— Բեղ թողո՞ւլ, երբէք։

— Ես արդէն դիտէի որ այդ պատասխանը պիտի տայիր ինձ, և ուրախ եմ, շատ ուրախ՝ որ ինձմէ բաժնուիլ չես ուզեր. սակայն պէտք է բաժնուիս. Ֆրանսա կամ Իտալիա վերադառնաս, ուր որ կ'ուզես, միայն թէ Անգլիա չմնաս։

— Եւ դու, ո՞ւր պիտի երթաս, ո՞ւր պիտի երթանք։

— Ես։ Բայց պէտք է որ ես հոս կենամ, Լոնտրա, ընտանեացս հետ. միթէ իմ պարտքս չէ՞ ծնողացս քով կենալ։ Ա՛ռ մեր քով մնացած դրամն և ճանբայ ել։

— Մի՛ ըսեր այդ բանը, Ռէմի՛. ընդհակառակն, եթէ մէկը պէտք է չուէ, դու ես այն։

— Ինչո՞ւ համար։

— Վասն զի...

Զաւարտեց խօսքն և երեսն անդին դարձուց իմ հարցաքննիչ նայուածքիս առջեւ։

— Մաթիա՛, պատասխանէ ինձ անկեղծօրէն, առանց որ և է ակնածութեան, և առանց երկիւղի՝ այս դիշեր չքնացա՞ր. տեսա՞ր եղած բաները։

Առջեւը նայելով, ըսաւ խեղդուկ ձայնիւ.

— Արթուն էի։

— Ի՞նչ տեսար։

— Ամեն բան։

— Եւ հասկցա՞ր։

— Այո՛, հասկցայ որ այն ապրանքները վաճառող մարդիկը դրամով գնած չէին։ Հայրդ նախ կշտամբեց զանոնք որ փոխանակ տանը դուռը զարնելու կառաբանին դուռը զարկած էին. պատասխանեցին թէ ոստիկանը կը դիտեր զիրենք։

— Կը տեսնես ահա որ դու պէտք է հեռանաս ասկից, ըսի Մաթիայի։

— Եթէ պէտք է որ ես հեռանամ, դու ալ պէտք է մեկնիս. երկուքիս համար ալ օգտակար չէ հոս մնալ։

(Շարունակելի)

միշեալ պատգամաւորին, որ այն ա-տեն հրաժեշտ տուեր է Մէհտիին՝ ձեռքն համբուրելով և մեկներ է նորա տերվիշաց աղօթքներով։»

ԱԼՊԱՆԻԻ ԴՈՒՔՍ ԼԷՕՐՈԼՏ ԻՇԽԱՆՆ

—=—

Լէոբոլտ–Ժորժ–Ցընքան–Ալպերթ Ալպանիի դուքսն, որ 1853 ապրիլ 7ին ծնած է, Անգլիոյ Թագուհւոյն եօթներորդ որդին և Սաքս-Քոպուրգ Կոթայի Ալպերթ իշխանին հետ Վիկթորիա Թագուհւոյն ամուսնութեան վերջին պտուղն էր։ 1882 ապրիլ 7ին ամուսնացած էր Վալտէք-Բիրմոնի Հելէն-Ֆրէտէրիք Օկիւսթա իշխանուհւոյն հետ և այսպէս Հոլանտայի Թագաւորին քեռայրն էր։ Աղջիկ մը կը թողու, որ 1884 փետր. 25ին ծնած է Ուինսորի պալատան մէջ։ Ալպանիի դքսին մահն ի սուգ կը համարէ Անգլիոյ Թագաւորական ընտանիքն զատ նաեւ հետեւեալ վեհապետական գերդաստանները. Գերմանիոյ կայսերական արքունիքը, Սաքս-Քոպուրգ-Կոթայի դքսական արքունիքը, Վալտէք Բիրմոնի իշխանական արքունիքը, Պրունսվիքի արքունիքը, Հոլանտայի Թագաւորական արքունիքը, Պելճիոյ Թագաւորական արքունիքը, Բորթուգալի Թագաւորական արքունիքը, Ռուսիոյ կայսերական արքունիքը։

Վախճանեալ դուքսը Բրիտանական բանակին մէջ գնդապետի աստիճան ունէր, բայց այս աստիճանը լոկ պատուակալ տիտղոս մ'էր և իւր վատառողջութիւնն արգիլած էր զինքն՝ իւր եղբարց պէս՝ գործօն հրամանատարութիւններ վարելէ ծովային կամ ցամաքային բանակաց մէջ։ Իւր չափահասութենէն ի վեր տարեկան 15,000 ոսկի եկամուտ մ'ունէր, որոյ վրայ աւելցուցած էր Խորհրդարանն, բայց ոչ առանց ընդդիմութեան, 25,000 ոսկւոյ յաուելուածական թոշակ մը, երբ ամուսնացաւ։ Դուքսն առանձնացեալ կեանք մը կը վարէր, գլխաւորապէս ուսման նուիրեալ։ Իւր հօր աւանդութեան համեմատ, կ'խորժէր արուեստական, գրական և ուսումնական հաստատութեանց պաշտպան հանդիսանալ։ Կանոնաւորապէս կը նախագահէր այս տեսակ հաստատութեանց բացման հանդէսներուն և մինչև իսկ փետր. 25ին բանախօսութիւն մ'ըրած էր ի նպաստ հանրային վարժարանաց տուեալ նուագահանդէսի մը մէջ։ Իւր մօր մտերիմը լինելով, յաճախ կ'աշխատակցէր Թագուհւոյն և գրեթէ իւր հօր պէս խորհրդականի և մտերմի դեր կը կատարէր անոր քով։ Հետեւապէս դքսին մահը զգալի կորուստ մ'է արքայական գերդաստանին և Թագուհւոյն համար, որ արդէն 1878ին զրկուած էր իւր մի դուստրէն՝ Ալիս իշխանուհիէն, որ ամուսնացեալ էր Հեսսէ-Տարմշթատի մեծ դքսին հետ։

ԵՒԴՈԿԻԱ

Բարեկամ մը հետեւեալ տխուր տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզ Եւդոկիոյ ազգային վիճակին վրայ։

«Պօլսոյ ազգային վիճակը խիստ տխուր նկարագրեալ կ'տեսնեմ Ազգ. լրագրաց էջերուն մէջ. կը խորհիմ թէ ո՞ւր կ'երթանք այսպէս անորոշ ընթացքով. այսպէս չափեցէք նաև գաւառաց կացութիւնը, ուր հաղուագիւտ են գործողք, և ազգ. կեանք ու զգացում երբէք նշանակութիւն չունին. նմանօրինակ ցաւալի վիճակ մը ունեցած է նաեւ Եւդոկիան. առաջնորդն ատ մեծամեծ դժուարութեանց դէմ կը մաքառի չարունակ. անոր ամեն օրինաւոր կարգադրութեանց մէջ կը հակառակին ըսելով թէ, «մենք սկիզբէն այսպէս տեսած ենք, դուն եկար մեզի նոր բան պիտի սորվեցնես» են. կարելի՞ է տոկալ. զեղծմունք զեղծմանց յաջորդեր են. շահախնդրութիւնը և եսութիւնը, անբարոյականութիւնը, զեղխութիւնը և մոլութիւնը Եւդոկիան աւերակ դարձուցեր են, ջրաշէական վատ դրութիւնը տակաւին ատ կը տիրապետէ, հնազանդութիւն կամ անսացողութիւն չկայ, ընդհակառակը միշտ այոին ոչ և ոչին այո պիտի ըսեն. յամառութիւնը, անհաշտ ատելութիւնը, կռուասիրութիւնը են. իւրեանց նշանագրեան եղած է. շատ երկարտարիներ ատելութիւն կը սնուցանեն իրենց մէջ որուն տապը բնաւ չիջեալ չէ. խարդախութեան մէջ շատ հնարագէտ են։

Ամենայն ոք դպրոցասէր է, բայց ոչ ոք կը մերձենայ անոր. դպրոցի նպաստել, ստակ տալ՝ տուգանք կը համարին, և եթէ քիչ մ'ալ ծանրանաս, մեծ խռովութիւններ կը յարուցանեն. չէ կարելի մանրամասնօրէն նկարագրել թէ ի՞նչ կը քաշէ գործիչ մ'այս մասին. տակաւին համառօտը կը նկարագրեմ. գաւառացին սովորութիւնն է՝ չկայ բան մը՝ կայ, և փոքր բան մը՝ մեծ և փայլուն ցուցնել, որ պարզօրէն ստել է. խաւարին մէջ գործել շատ կը սիրեն. վատ շահախնդրութեան առաջ ամեն ինչ կը զոհեն։

«Եւդոկիոյ թէ՛ անհատական և թէ՛ ընդհանուր խնդիրները միշտ կնճռալից են, վասն զի կը սիրեն զանոնք անլուծանելի և կնճռալից պահել, մինչեւ որ իրենց անձնական շահը իրականութիւն գտնէ. ժողովուրդը միմիայն իւր անհատական և դատական գործոց համար կ'ուզէ առաջնորդ մը, որ պէտք է առաջի կառավարութեան ամեն անհատական գործոց փաստաբանն ըլլայ. ստախօսութիւնը օրէնք դարձած է, և երբէք հոգ չեն ըներ, եթէ Ազգ. ընդհանուր գործերն օրինաւորապէս չընթանան։»

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ

. . . խմբագիր,

Կը ցաւիմ որ ձեր թերթին տեղեկաբերն գիտութեամբ կամ անգիտութեամբ սխալ հաղորդած է վերջին Համադումար ժողովոյ մէջ իմ ըսած խօսքերս։ Կը փութամ ուղղել։

Ես ըսած չեմ, «եթէ կարելի է, բան ակցիլ կ'առաջարկեմ Ս. Սինոդի հետ, և յետոյ ձգել տալ մայիս 7ի Կաթողիկոսական ընտրութիւնը, մինչև որ մեզ հոս գաւառական քուէարկուաց քուէներն ալ ստանալով՝ ցանկն ամբողջացնենք»։ այլ ըսած եմ, «Դիւանը մեզ երեք միջոց կ'առաջարկէ կաթողիկոսական ընտրելեաց ցանկն ամբողջացնելու համար։ Ես պիտի առաջարկէի կրկին քուէարկութիւն, բայց անկարելի է, որովհետեւ քիչ ժամանակ մնացած է. կարելի կը լիներ, եթէ Թուրքիոյ Հայոց Երես. Ժողովոյ և Էջմիածնի Սինոդին միջեւ համաձայնութիւն գոյանար մայիս 7ին ի Ս. Էջմիածին տեղի ունենալիք վերջին քուէարկութիւնը յետձգելու համար, որ բացարձակապէս անկարելի է. ուստի երկայն վիճաբանութեանց տեղի չի տալու համար, կ'առաջարկեմ որ առաւելագոյն քուէ ստացողներն անցնին կաթողիկոսական ցանկին մէջ, ընտրելեաց թիւն ամբողջացնելու համար»։ Այս խօսքերս պատմութեան էջերուն մէջ պիտի անցնին, և ցաւելով կ'ըսեմ թէ՝ ձեր տեղեկաբերն, անիմաստ կերպիւ հաղորդեր է զայնս։

ՏԱՃԱՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Գ. ԱԴԱՄԵԱՆ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՑ
ՀԱՄԼԷՏԻ ԵՒ ԱՐԲԻՆԻՆԻ ԴԵՐՈՒՄ

(Շար. եւ վերջ)

Այնուհետեւ, Պ. Ադամեանը պատրաստուում էր մինչեւ Բարեկենդանը շարունակ մի քանի ներկայացումներ տալու։ Մինչդեռ զբաղուած էր այդ պատրաստութիւններով, ահա վրայ հասաւ մեծ պասը. Ռուսիայում, դերասանների համար եթէ մի մեծ դժբաղդութիւն կայ, դա մեծ պասի ամբողջ եօթն շաբաթ ժամանակամիջոցն է, որովհետեւ կառավարութիւնից արգիլուում են մեծ պասին թատրոնական ներկայացումները. բայց այս տարի օտար լեզուներով ներկայացումներ տալու թոյլտուութիւն տրուեցաւ միայն բաց ի մեծ պասի առաջին եւ վերջին շաբաթներից։ Այս հիման վերայ, մեր դերասան Պ. Ադամեան էլ փետրուար ամսի 26ին պատրաստութիւն տեսաւ «Ոճրագործի ընտանիք» պիէսան տալու, Հայ թատրոնասէրների մասնակցութեամբ. բայց, ահա՛, թոյլտուութիւն խնդրելու օրը, Պ. Ադամեանին իրաւունք չէ տրուում խաղալու, առարկուելով թէ Հայերը Ռուսների հետ հաւատակից են եւ թէ հպատակ ազգութիւն են կազմում. իսկ երբ միւս օրը Պ. Ադամեանը անձամբ դիմում է Քրէսէր քաղաքապետին առարկելու թէ ինքը օտար երկրացի — Տաճկաստանցի է, պատասխան է տրվում մօտաւորապէս, իբր թէ Հայութիւնը աղգութիւն չէ կազմում, որ այդ լեզուն յարգուէր. վերջապէս գործը հանուում է ներքին գործոց Նախարար Դոլգոդոյին. նա էլ քաղաքապետի բերնով իմաց է տալիս Պ. Ադամեանին, թէ յարգվում է վերջնի խնդիրքը, միայն թէ ներկայացումը պէտք է որ անպատճառ ընտանեկան ներկայացման բնաւորութիւն ունենայ, առանց որ եւ է յայտարարութիւնների. հակառակ դէպքում արգիլվում է։ Այժմ Պ. Ադամեանը, ինչպէս լսում ենք, դեռ մի որոշ եղրակացութեան չէ եկել, թէ եւ, ասում են, շատ կարելի առաջիկայ կիւրակէին այդ կերպ մի ներկայացում տայ, գլխաւորապէս յոյս դնելով տեղւոյս Հայ հասարակութեան առանձին ուշադրութեան վրայ ներկայացումն իրանց ներկայութեամբը պատուելու. բայց ի՞նչ ասած այս տեղ Հայ հասարակութիւնը, քանի որ «Դիմակահանդէս»ին միայն մի քանի Հայ ընտանիք էր աչքի ընկնում բոլոր օտար հանդիսականների մէջ։ Զարմանալի մարդիկ են մեր Հայերը։ Որ տեղ հարկաւոր է ամբողջ Հայութեան պատիւը, փառքը բարձրացնելու տեղ լոկ պահպանելու ջանքեր գործ դնեն, այնտեղ նոքա անտարբեր, թերեւս վնասակար մի դեր են խաղում։ Մի պարզ Հայ մարդ, որը իր տաղանդաւոր արուեստովը մի մեծ պետութեան քաղաքների մայրաքաղաքների, թերեւս լրագրութեան միջոցաւ եւ ամբողջ պետութեան աղգաբնակութեանը զբաղեցրել է իրանով եւ հետեւապէս իւր անձնական այդ փառքով մի ամբողջ աղգութեան — Հայութեան օտարին սիրելի, պատկառելի է դարձնում, պէտք չէ՞ որ մեք ինքներս — Հայերս էլ մերոյ կարողացածին չափ աշխատինք այդպիսի սակաւ անհատ այժերին յարգել, պատուել եւ գործով սոսկ մեր աղգասիրական զգացմունքներից դրդուած, թողած դեռ մի կողմ ամեն մի Հայի անձնական զգացմունքից ըղված յարգանքը։ Տաղանդաւոր դերասանը ամեն մի աղգի մասաւոր վերածնութեան խնդրում նոյն նշանաւոր դերն է խաղում, ինչ դեր որ խաղում է այդ աղգերի նոյն խնդրում եւ տաղանդաւոր ու մեծ հեղինակութիւն գտած աղգային հեղինակ դրողը։ Վերջինին հասարակութիւնը խաղի բարոյական պատուից, յարգանքից, պատվում է ու նիւթապէս. գոնէ այնքան, որ նա՝ ազատ կեանքի անհրաժեշտ կարիքներից, կարող լինի իւր տաղանդը, գրիչը գործ դնել այդ ժողովուրդը բարօրութեան խնդրին։ Ժողովուրդը իւր այդ պարտականութիւնը կատարում է մասամբ այդ հեղինակի գրքերը գնելով. դերասան–արդիստին նիւթապէս պատուելու հանգամանքները չափելի կերպիւ տարբերվում են տաղանդաւոր գրողի նոյն բնաւորութիւն ունեցող հանգամանքներից, որովհետեւ առաջինին յարգողները միայն անձամբ անձին ներկայ գտնուելով նորա ներկայացումներին կարող են պատուել նորան թէ՛ բարոյապէս եւ թէ՛ նիւթապէս, եւ թէ դերասանի յարգողների չրջանները աւելի սահմանափակ լինելով, նա ստիպուած է այդ յարգողների վրայ փոքր ինչ սուղ նստել. մինչդեռ հեղինակին յարգողները կարող են նրան երբէք չտեսնել էլ, միայն թէ նորա հեղինակութիւնները ձեռք բերել։ Այս այսպէս լինելուց յետոյ, մեր այն հասարակութիւնների, որոնց մէջ գտնուում — գործում են տաղանդաւոր կամ փոքր ի չատէ ուշադրութեան արժանի այլ դերասաններ, արքայական պարտականութիւններն է կարողացածին չափ նպաստել այդ դերասանների ներկայացումների յաջող եղք տալուն։ Դեռ անցած չեն այն ժամանակները, երբ Ռուս եւ Եւրոպայի այլ օտար աղգութիւնները, Հայ աղգութեան կեանքի արտադրութիւնն միակ հանճարաւոր զինուորականների մէջ էին գտնում. համարեա սորա հետ միասին, լուսաւոր աշխարհի առաջ հանդէս է գալիս եւ մի այլ հանճար, Հայութեանը պատկանող մի այլ անձնաւորութեան մէջ, բայց այս վերջինը բոլորովին տարբեր առաջիններից։ Անցնում են տասնեակ տարիներ, Հայ աղգութիւնը գիտութեան մի այլ ասպարիզում արտադրութիւններ չէ ստեղծում — (չէ յարուցանում). բայց ահա՛ 19րդ դարուայ վերջերում, նա՝ վերջապէս իւր անդամների մէկի մէջ արտադրում է սի նոր տաղանդ, որը իւր գոյութեան մասին ահա՛ այժմ է սկսել յայտնել լուսաւոր աշխարհին։ Այս անգամ էլ գիտութեան բոլորովին մի ուրիշ ասպարիզում, այն է բեմական արուեստի պատմութեան մէջ։

Պարզօրէն ասած, Եւրոպան, մինչեւ հիմայ մեզ Հայերին ճանաչում էր միայն մի կողմից. այն է որ Հայ աղգը միայն ընդունակ է պատերազմական հանճարներ ստեղծելում, որոնց պարզ օրինակները մի շարք Հայ զօրավարներն են։ Սրանց մէջ առանձնապէս փայլում է քաղաքագէտ կոմս Լոռիս-Մելիքեանը։ Ցետոյ դեղարուեստութեան մէջ, աշխարհահռչակ Այվազովսկուն ի նկատի ունենալով։ Այժմ, մեր յարգելի Պ. Ադամեանի տաղանդաւոր խաղովը ռուս ազգութիւնը ղգայու ղգում է, որ իրաւ հայ աղգութիւնը լոկի միջիկ, անուշադիր եւրոպական ազգութիւններից միակ մէն մենակ մարդկութեան համար գիտութեան ճիւղերում ոչ պակաս ծառայութիւններ է անում. անկասկած, տեղւոյս ռուս ու օտար մամուլի միջոցաւ։ Պ. Ադամեանն, ինչպէս «տաղանդաւոր հայ դերասան–արդիստ» հիմայ փոքր առ փոքր արձագանք կը գտնէ եւ Եւրոպացի ազգութիւնների, թատրոնական արուեստով հետաքրքրուող չրջաններում։ Պէտք է լինել Պետերբուրգ, եւ անշուշտ ամեն օր կը լսէք, թէ Պ. Ադամեանին տեսակցել է գիտութեան այս ինչ այն ինչ ճիւղերում անձնաւորութիւնները։ Երեւելի նկարիչ Կըլիվեր, Մակովսկի, ռուս գրագէտներ, Սամոյլով հռչակաւոր բեմական տաղանդը, Պրոֆէսսոր Պատկանեան եւ այլն. ահա սրանց հետ է Պ. Ադամեանը փոփոխակի այցելութիւններ ունենում։ Անցեալներս լսեցինք մի շատ արժանահաւատ աղբիւրից, որ յայտնի սենադօր Սա . . . . «կայսերական ժողովում» դիմած է Լուսաւորութեան Նախարար հայազգի Դիւբանովին, որ ի՛նչպէս այս վերջինս չէ պատուել իւր տաղանդաւոր աղգակցի «Համլէտի» ներկայացումը, քանի որ ծերունի սենադօրը օտարազգի լինելով յաճախած է եւ յաչխատակուած Պ. Ադամեանի խաղից։ հայազգի Դիւբանովը պատասխանած է. «Այո՛, արդարեւ, ասում են, հայ դերասանը խոշոր բեմական տաղանդէ, բայց թէ հայերէնը չիմանալով չէ յաճախած»։ Վերջապէս ցանկանք որ գոնէ այսուհետեւ հայ հասարակութիւնն էլ իւր կողմից միջոց տայ Պ. Ադամեանին, զարգացընելու եւ յայտնելու Եւրոպային իւր հայկական տաղանդի մասին։ Պ. Ադամեանի պատկերները, որոնցից մէկը նկարած է յայտնի նկարիչ Կուսիկեանը, Նիւսկի պրոսպեկտի մի քանի պատկերավաճառների խանութներում դրած է ի տես հասարակութեան։

ԷՄԻՐ

ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ

Ի նպաստ
ՀԱՑՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
Զեռամբ
ԻԻՍԿԻԻՏԱՐՈՒ ՕԺԱՆԴԱԿ ՄԱՍՆԱԽՄԲԻ
Ե՝ ԱՇԽԱՏԱԿՑԱԿ
ՏԻԿՆԱՆՑ ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՑԱՆՁՆԱԽՄԲԻ

—

Շաբաթ գիշեր, 24 մարտ 1884, ժամ 2½
Ի Լսարանի Ս. Խաչ վարժարանի Սէլամլըզ

—=—

Տեարք Բրիմ եղբարք անձնուիրաբար պիտի նուագեն

Ա. Մարչ Սթէլա գօնֆիտէնթէ
Բ. Սէնֆօնի Պարպիէ տը Սէվիլ
Գ. Բօքուրի Լոնանի
Դ. Թռալվթօռ քօռօ տի Զինկառի
Ե. Բօքուրի Լուչիա տի Լամէռմօռ
Զ. Վալս լ'Իթալի

Ազգային ծանօթ երաժիշտներէն Տ. Ս. Սուրէնեան բարեհաճած է մի քանի ընտիր հատուածներ նուագել դաշնակի վրայ։

Վաճառելիք կը բաղկանան ընտիր և օգտակար նիւթերէ (խիստ աժան)

Կանոնաւոր և դիւրամատչելի պիւֆէ մը հանդիսականաց տրամադրութեան տակ դրուած է.

Տիկնայք մուտք վճարելէ ազատ են.

Արանց 2½ ղրուշ մուտք.

—

Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց իւսկիւտարու Օժանդակ Մասնախումբն սոյն վաճառահանդիսին ձեռնարկելով, կը յուսայ այսու մի հասոյթ գոյացնել ի նպաստ նոյն Ընկերութեանց, որոյ ազգօգուտ ձեռնարկը չեն անծանօթ Պատ. Հասարակութեան։ Այս համոզմամբ Մասնախումբս համարձակեցաւ ձեռնարկել սոյն գործոց՝ վստահ լինելով զի Պատ. Հասարակութիւնն գիտէ դնահատել ամեն գործ օգտակար, և խրախուսել զայն իւր պատուաբեր ներկայութեամբ։

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՑ-ԱՇԽԱՐՀԻԿ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

—=—

Երրորդ ցուցակ Բաժանորդաց

	Բաժին
Երկրորդ ցուցակին գումարը	116
Դեր. Մատթէոս Եպ. Իզմիրլեան	1
Մկրտիչ Մեղպուրեան (Պօլիս)	1
Յարգիս Տէր Գասպարեան	2
„ Թ. Ոսկանեան	3
„ Պարծանքեան	1
Պօղոս Թ. Սըվազլեան	1
Թադէոս Առաքելեան	1
Նուպար Նուպարեան	5
Յակոբ Վեմեան	1
Ներսէս Մօմճեան	1
Մկրտիչ Ղ. Մարկոսեան	1
Երուանդ Պաղդասարեան	1
Սահակ Աւետիքեան	1
Կիրակոս Էքիզեան	1
Գէորգ Եֆ. Ալանեան	1
Սակոբ Եֆ. Սերայտարեան	1
Պաղտասար Յակոբեան	1
Գասպար Իսրայէլեան	1
Մորիկ Մըսըրեան	1
Խաչատուր Դերձակեան	1
Թովմաս Թովմասեան	1
Եղբարք Աղաղարեան	1
Եղբարք Աղաճանեան	1
Մեսրոպ Սիմոնեան	1
Յարութիւն Իբրիքճեան	1
Պետրոս Կ. Տիլպէրեան	1
Կարապետ Բէսիքպաշեան	1
Յակոբ Միքայէլեան	1
Յարգիս Սիվրիհիսարլեան	1
Սիրաք „	1
Գաբրիել „	1
Եղբարք Ենգնաւորեան	1
Մուշեղ Բէշիշեան	1
Երուանդ Փիլիպոսեան	1
Հայկ Պարտիզպանեան	1

Չորրորդ ցուցակ

Ռուբէն Մարկոսեան	5
Ստեփան Փաշա Ալանեան	1
Տիկին Թ. Սուպիրան	5
Գէորգ Պուպլի	2
Խաչատուր Զաքիեան	1
Տիկ. Նեվրիկ Ս. Տէտէեան (Պօլիս)	1
Օր. Եղ. Զայեան	1
Ստեփան Տէսթէրէճեան	1
„ Ճշմարտախօսեան	1
„ Պ. Պ. Փափազեան	1
Կարապետ Ղոնճաեան	1
Միհրան Իբլիքճեան	1
Յովհաննէս Ս. Էլմասեան	1
Յարութիւն Գ. „	1
Նշան Շիշմանեան	1
Մեսրոպ Լաղարօֆ	1
Թադէոս Ճերմակեան	1
Եղբարք Ղազարոսեան	1
Յովհաննէս Զաքրեան	1

Հինգերորդ ցուցակ

Կարապետ Սերչօյեան	1
Լոզոֆէթ Պալեօզեան	1
Յակոբ Պալը.քճեան	1
Սարգիս Զէլիկեան	1
Յակոբ Հիւսնեան	1
Կարապետ Աղաբէկեան	1
Յակոբ Տէտէեան (Պօլիս)	1
Զատիկ Բօբբօվիչ (Վիէննա)	1
Միհրան Սվազլեան (Կիպրոս)	1
Բ. Բօլատեան (Աղեքսանդրիա)	1
Տիգրան Եփրեմեան (Քիոս)	1
Գրիգոր Զաքրեան	1
Միսաք Արդարմօրլքեան	1
Անդրանիկ Յուշկանամեան	1
Մահ. Յակոբ Հաճի Անտոնեան	1
Սարգիս Ճէլէպեան	1
Ռուբէն Խ. Աղաղարեան	1
Մկրտիչ Ն. Կարապետեան	1
Պօղոս Թ. Պարծանքեան	1
Սիմոն Թէքպէյրքեան	1
Պետրոս Աւագեան	1
Կոստանդ Ն. Կոստանդեան	1
Լէօնիտաս Ալան օղլու	2
Մկրտիչ Էքիզէր	2
Ստեփան Սպարթալեան (Մանչէսթէր)	1
Յովհաննէս Յակոբեան „	1
Գրիգոր Քուլումեան „	1
Մարտիրոս Թօգաթլեան „	1
Գառնիկ Ֆընտըգլեան „	1
Ուսումնասիրաց Ընկ. (Գահիրէ)	1
Բարեգործական Ընկ. „	1
Տիգրան Յարութիւնեան „	1
Սեդրաք Դաւիթեան „	1
Թոմաս Բրուտեան „	1
Մեծատուր Կարապետեան „	1
Ն. Մ. Աղաղարմեան „	1
Աստուր Պ. Շերիտճեան „	1
Գումար	228

ԵԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ.

Ստորագրելոյս կողմէ ծախսուած Բուսէլիի երկաթուղւոյ բաղդատոմսերէն թիւ 1,182,472, քառորդ բաժնի չորս տոմսերը, այս անգամ ապրիլ 1 (մարտ 20) Արքունի փողերանոցը քաշուած վիճակահանութենէն 6,000 ֆրանք շահած ըլլալով, վերոյիշեալ թիւը կրող տոմսերը ինձ ներկայացնելով վեց անուղղակի տրոց վարչութեան որոշմանը համեմատ շահուած գումարին առնելուկը հրաւիրեմ։

Ղալաթիա Բօսիսիոն խանին
դիմացը թիւ 9 սեղանաւոր
Ղ. Փ. ՁՈՐՈՒԻԲԵԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԻԹԻՒՃԵԱՆ

ԿՈՒՆԵԷԹ-ԻԼ-ԼՈՒՂԱԹ

—

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՌԱՆՍԵՐԷՆԵ Ի ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Աշխատասիրողք

Մ՝ԵՀԵՄԵԱՆ ՇԷ-ԷԷ ԵՒ Մ՝ԽԻՍԷԼԱՇԷՆ

Գաշտօնեայք Հասարակաց Կրթութեան Գրաքննութեան սենեկի

Հրատարակիչ Գաբրիէլ Պալպաթլեան

Այս բառարանն, պարունակած արուեստական եւ գիտական բառերու ճոխութեամբն, բացատրութեանց յստակութեամբն իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի։ Սոյն գործը ցարդ հրատարակուած Ֆրանսերէն-Թուրքերէն բառագրոց վրայ սա առաւելութիւնն ալ ունի որ Թուրք տառերով տրուած բացատրութիւններն լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի դիւրութիւն օտարազգեաց։

Մանաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ տետր առ տետր ի լոյս կ՝ընծայուի Արամեան տըպարանէն։

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 դահ. արծաթ։

Բ. հատորին իններորդ տետրն եւս հրատարակուած են եւ կը վաճառուին ի գին 2 դահ. արծ. իւրաքանչիւրն։

Բաժանորդագրին է Կ. Պոլսոյ համար 75 դահ. արծ. գաւառաց համար 100։

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատարակումէն ետքը բաժանորդագրութիւն չընդունուիր։

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍԳԷՐԻ

ԻԼԱՆ

1700 գրչէ Հինտ եաղը
1500 „ Իսթիւփիւ
700 „ Ինճէ գլենապ
150 „ Գալլն „

Թահնիյէ իտարէսի իչուն մահֆուզ Նիւմունէլերինէ թէվֆիգէն պալատէ մուհարրէր տէօրթ գալէմ էշեա միւպայեա օլունճաղընտան, իթայա թալիպ օլանլարրն մարտըն 25 ինճի կիւնինէ գատար հէր կիւն լէվազիմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի։

20 մարթ 1300 1

ԻԼԱՆ

Պիլ ճիւմէ ալայ վէ թապուրլար եասթախանէլէր իչուն, էճզա անապարընա միւպայեա օլունճաղ օլան էճզայի թրպպիյէ վէ պարթարիյէ վէ ալաթը ափէնչարիյէ վէ էշեայի պէնտիյէ վէ սայրէնին ֆիյաթը մասլիւմէլէրի իլէ, թալիպի էօհտէսինէ օլուպ, իչպու մարթը բումինին 28 ինճի կիւնիւ թէքրար պիլ միւնաքասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ 29 ունճու կիւնիւ տախի թէքարրիւր իտէն ֆիրաթլերտէն 3 0/0 թէնզիլի գապուլ օլունճաղընտան իթայէ թալիպ օլանլարրն լէվազիմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի։

20 մարթ 1300 1

ԻԼԱՆ

Նիզամիյէ սէրաճխանէ անապարընա իսթիմալէ կայրը սալհ օլարագ մէվճուտ վէ միւթէրաքիմ օլան մալիւմ էլ մրգտար քէօհնէ էշեայի սէրաճիյէնին իչպու թարիխտէն իթիպարէն հէր չարշէնպիհ կիւնլէրի անպարը մէգքիւրտէ միւզայէտէսի պիլ իճրա ֆիրուխթ օլունճաղընտան, իշթիրայէ թալիպ օլանլարրն սաաթ 3տէն 6ա գատար անպարը մէգքիւրէ կէլմէլէրի։

20 մարթ 1300 1

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹ

ԸՆԴ ԴԷԼ Ա՝ԷԼԷՍ, Կ. Պոլսոյ ԵՒ Օրէասյէ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԳԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալլան	2 000	Լէքէնդրա	4,500
Ա՝ենելը	3,000	Մարէկլ	4,500
Արէլ	1,500	Մարտին	2,500
Պասան	3,500	Մելը	2 000
Պորտին	2,200	Ներա	2,000
Պլավ	2,000	Օրէլլը	3,000
Գէյրտ	2 600	Օրլանդա	3,000
Գուլէթա	2,500	Օդրանդա	4,500
Գասթ	2,100	Օդրա	2,000
Գարա	2,000	Բուէնէթ	1,200
Գոմ	2,700	Բուլերմ	3,200
Տէրա	2,500	Բուրէր	1,700
Տոմնա	1,800	Բէրտ	2,800
Տրատ	2,600	Ռիւլդա	4,400
Էրարդ	2,600	Ռինալդա	3,200
Ֆուտ	800	Սուլեա	3,000
Ֆէրա	1,700	Ռոմանա	3,500
Ֆլորինէ	1,600	Ռոմեա	3,500
Կուլիէլմա	3,500	Սալէրնա	4,000
Կրէմէնտ	2,200	Սարեգ	2,000
Կոզ	1,800	Սէլէնէ	2,000
Կրոդոն	2,200	Սորէնդա	4,500
Հանէ		Թասոս	1,200
Հերա	2,000	Թ. Ո-էլբեն	3,000
Հէրսուլէ	3,000	Թէնէր	1,500
Հէրմաղերդ	1,200	Թուլերա	2,800
Ճէնա	2,500	Քանդա	3,600
Քէլա	2,000	Եէրտա	3,600
Քոզեա	2,200	Զէրտա	1,000
Լէս	2,000	Զէրա	140

Թուլերա չոգենաւն ասատ հասաւ, եւ բեռը պարպելէ յետոյ Օտէսա պիտի ուղեւորի։

Քանդիա չոգենաւը Լոնտոնի մէջ բեռ կ՝առնու Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ՝ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖԻԼԻՊԷՐԻՔ ՀԻԼՏ Գործակալ

Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միւլէթ խան Ղալաթիա։

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ,

Մարսէլիայէ Լիւրէլ դէպ՝ կանոնաւորապէս բեռնող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Տրապզոն, Պաթում եւ Բոռի պիտի երթայ Լ՝ Մէօշ չոգենաւն, որ մարտ 26ին Մարսիլիայէն եւ ապրիլ 2ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Նաւուղղեքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՈԹ ԻԸՊՈՒԼ

Մոմհանէ փողոց, թիւ 141

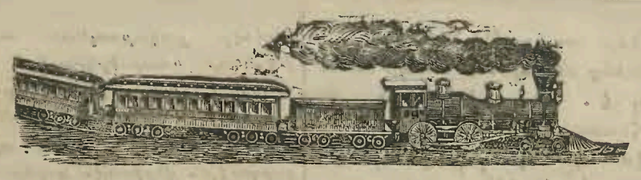

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻԶԻԿՕ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 1 Ապրիլ (Ն. Տ.) 1884, Դէպի՝ յետ փոխադրութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻԶԻԿՕ—ԶԷՔՄԷՃԷ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	62	64	66
	Ա՝ԱՌԱՕՐ											Իրիկուն											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս . . . . Երթ	6 14	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 52	1 27	2 26	3	3 34	4 4	4 40	5 11	5 42	6 1	6 26	6 57
Գում-գաբու	6 25	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12	1 2	138	2 37	3 11	3 45	4 15	4 51	5 22	5 53	6 12	6 37	7 8
Եէնի-գաբու	6 29		7 57		8 58			10 34	10 53	11 32	12 4	1 6	142	2 41	3 15	3 49	4 19	4 55	5 26	5 58		6 42	7 13
Տավուտ փաշա	6 32		8					10 37	10 56	11 35	12 7	1 9	1 45	2 44	3 18		4 22		5 29	6 1		6 45	7 16
Սամաթիա	6 37		8 6		9 4			10 42	11 1	11 40	12 12	1 14	1 50	2 49	3 23	3 55	4 27	5 1	5 34	6 6		6 50	7 21
Եէտի-գուլէ	6 42	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 17	1 53	2 54	3 26	4	4 30	5 7	5 37	6 9	6 22	6 54	7 27
Մաքրիգիւղ	6 54	8	8 25		9 23			10 59		11 58				3 6		4 14		5 21			6 36		7 39
Այ-Սթէֆանոս		8 14	8 36		9 33			11 10		12 10						4 25		5 32			6 50		
Քիւչիւք-Զէքմէճէ ժամ		8 25								12 19											6 59		

ՔԻԻԶԻԿՕ—ԶԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1
	Ա՝ԱՌԱՕՐ										Իրիկուն											
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք-Զէքմէճ . Երթ			7 34									1 16										6 38
Այ-Սթէֆանոս			7 44		8 42		9 38			11 17		1 27						4 39		5 54		6 51
Ս՝ԱՐԻՄ	6 30	7 23	7 57		8 54		9 49			11 30		1 40			3 13			4 51		6 7		7 5
Եէտի-գուլէ	6 44	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	1 22	1 54	2 21	2 55	3 27	3 59	4 35	5 6	5 42	6 23	7	7 26
Սամաթիա	6 49	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41		10 16	11 16	11 48	1 26	1 58	2 25	2 59	3 31	4 3	4 39	5 10		6 27		
Տավուտ փաշա	6 54	7 46		8 47		9 46		10 21	11 21	11 53	1 31		2 30	3 4	3 36	4 8	4 44					
Եէնի-գաբու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49		10 24	11 24	11 56	1 34	2 4	2 33	3 7	3 39	4 11	4 47	5 16		6 33		
Գում-գաբու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	1 39	2 8	2 38	3 12	3 44	4 16	4 52	5 21	5 52	6 38	7 10	7 40
Կ. Պոլիս . . . . Ժամուտ	7 12	8 3	8 3[illegible]	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 48	2 17	2 47	3 21	3 53	4 25	5 1	5 30	6 1	6 47	7 19	7 50

Խոշոր ծարներն անխտիր կ՝ընդունուին ամեն կառամխրի մէջ, իսկ մեծ ծարներն Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառամխրոց մէջ։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէյնբրիկանի դէպ՝ բեռնող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանբարա	4,200	Ոլէրիա	3,000
Ֆարա	4,000	Նէբրիա	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրա	3,000
Սէսարիա	3,250	Ադելանդէ	1,700
Թէպէ	3,250	Լոտրա	800
Մաքսիմ	3,250	Օէրա	800
Նէրա	3,250	Սէնիլ	750
Մարեոմիա	3,250		

Ֆարա շոգ. նաւապետ Գուբբր, ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլէն ասատ կ՝սպասուի ուրբաթ օրն։

Վերոյիշեալ չոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճանապարհներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ. Գործակատար

Մէյտանլըգ սոգագ, Պոլիս

Ցնօրէնութիւն, Լիվերբուլ,

ՃԷՑՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.

31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերբուլ

Գործակալներ՝

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ Ընկ.
Պէրութ	Ց. Բաթթարաքի
Կ. Պոլիս	Ց. Վ. Ուիթոլ եւ Ընկ.
Դարդանէլ	Ֆրանք Քալվերթ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իսոս եւ Ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ Ընկ.
Իսքէնտէրուն	Լէվի, Ֆրանք եւ Ընկ.
Զմիւռնիա	Պ. Ռ. Ուիթալ եւ Ընկ.
Շիրա	Ն. Ռ. Բէդրոբուլոյ

ՔԻՈՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹ

Որ ամիսը տանի մ՝անգամ կը բռնէ Լիվերբուլ և Մէյնբրիկանի դէպ՝.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մելտա	3,000
Ադելա	3,000	Մարատա	2,500
Ալֆրէտ	3,000	Նանի	2,500
Պորնիա	4,600	Բաֆնիա	5,000
Պոհեմիա	3,800	Բարնիա	3,200
Գուլտա	2,500	Բաֆրա	3,000
Պէրնիլ Քոռն	1,200	Սերվիա	7,800
Սիգուլնիա	5,000	Սէրա	4,600
Քոգանիա	4,700	Սարտանա	3,000
Շեկոտրէլ	2,000	Սամարա	3,000
Տիմերսա	2,500	Սէրան	3,000
Կուլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէրար	2,500	Թրինիդատ	2,500
Մարմարա	3,000		

Քէրար շոգ. նաւապետ Ճոնէս, ապրիլ 4ին Լիվերբուլէն ասատ կ՝սպասուի։

Սաորադրեալս արտօնութիւն ունի ճանապարհ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոսդընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր տակագներով։

Դիմել առ

ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակատար.

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա։

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹ

Որ կանոնաւորապէս կը բռնէ Լիվերբուլ և Աբերդէնի դէպ՝.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբիոն	2,500	Ֆելիսիան	3,700
Ալ Զոհան	2,500	Ֆլորինա	3,700
Անգլոսաքսան	2,500	Ֆլավիան	3 700
Անգլիան	2,500	Իդէալ	5,500
Աբարիան	3,700	Իլլէրիան	4,500
Պավարիան	6,000	Իսպրիան	5,500
Պոլիսարիան	6,000	Լէսպան	2,200
Քասթիլիան	800	Լիսոբոան	2,500
Սայրենիան	2,000	Լիսպոն	800
Տորոյ	700	Օքսրոյ	700
Էմիքշէր	3,700	Բէրսան	3,300
Ֆապան	3,700	Վալենսիան	6,300
Ֆալէրնիան	3,700	Վէրոնիան	6,300

Շաբաթական չոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերբուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ սաորադրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ՝ընդունի օրինաւոր տակագներով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ՝ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԴԷՆ Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւսէմ խան, Ղալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնաքք Ֆրէս. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերբուլ

ԼԵՒՈՆ ՆԻԶԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ

Կալաթա, Գալատէյ, Մանիլեան խան, թիւ 1

Պատիւ ունին ծանուցանել Պատուարժան յանձնախումբաց եւ հասարակութեան թէ Փարիզէն եւ Լոնտոնէն նոր, ընտիր ու տոկուն կերպասներ բերել տուած են, եւ չափաւոր գիներով զգեստ կը պատրաստեն ու կը յանձնեն։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Ա Զ Դ

Արեւելեան երկաթուղեաց վարչութիւնն յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ՝ մերձակայ ապրիլ ամսոյն սկիզբէն՝ ընդմէջ Կոստանդնուպոլսոյ եւ Այրսթէֆանօսի գտնուած կայարաններուն համար՝ մինչեւ այսօր գործածուած միամսեայ բաժանորդական տոմսակներէն զատ՝ եռամսեայ եւ վեցամսեայ տոմսակներ պիտի տրուին։ Այս բաժանորդական տոմսակներն ամեն Թղթատար կառամուտներով երթեւեկութեան ենթակայ են եւ օրն երկու անգամ ճանապարհորդութեան այսինքն միանգամ երթեւեկութեան իրաւունք ունին։

Այս բաժանորդական տոմսակներուն վերաբերեալ ցուցակը եւ կանոնագրութիւնք վերոյիշեալ կայարանաց մէջ հրատարակեալ են։ Լաւագոյն տեղեկութիւն ստանալ ուզողներուն նոյն կայարաններուն եւ կամ վարչութեան գրասենեակներուն դիմելը կը խնդրուի։

Ցանուցորս տարբէն վար գպրոցի աշակերտք դարձեալ միամսեայ տոմսակներուն կէս գնովը պիտի կարենան ճանապարհորդել առանց եռամսեայ եւ վեցամսեայ տոմսակաց իրաւունք ունենալու։ 14—9

17 մարտ 1884

Կ. Պոլիս, Վարչութիւն

Արեւելեան Երկաթուղեաց

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէյնբրիկանի և Օրէասյէ դէպ՝ կանոնաւորապէս բեռնող

ՇՈԳԵՆԱՒ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրքա
Արարատ	2,500	Ռոճերս
Արփասլան	2,500	Քրուիքչանք
Լափանիա	2,500	Ուիլքս
Մասէպոնիա	3,500	Մարչ
Բասիլիա	2,800	Ֆօթբրմիլ

Բասիլիա չոգենաւն ի մօտոյ Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Այս չոգենաւք կին գամբարներ առունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ՝ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

—

ԼԱԼԱԹԻՈՅ ՍՈՐՍԱ

Ղալաթիա 23 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 դրուշի հաշուով)

Լոնտրա	3 ամիս,	դրչ. 109,7/8 առ Անգլ. լիր.
Նարիզ	3 »	ֆր. 22,92 1/2 առ Օսմ. լիր.

—

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹԹԵՐՈՅ

Օսմ. Քոնս. գոցուեցաւ	9,20
բացուեցաւ	9,21
կէս օրին	9,21
Եգիպտ. միացեալ բաց. ոսկի	75,10
Բուլգարիի երկաթուղի	41,75
	Անգլ. լիր
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4, 8
» Օթօման	3,38
Կ. Պոլսոյ Պանքան	6,
Քրէտիտ ժէնէրալ 6 0/0	Օսմ. լիր 7,20
Փոխ. 1863 (Մուլ՝-ի) 6 0/0	ֆր. 58,
» 1865 » 6 0/0	54,
» 1869 (Բինար) 6 0/0	48,
» 1872 (Պոն տիւ Թրէզոր)	17,
» 1873 (Բինար) 6 0/0	45,
Լաւրիում	119
Թրամուայ	Օսմ. լիր 290
Թղթադրամ	» 1600
Հէվալէսիդ	15,
Բէքոր	—

ԵՐՈՊԱԿԱՆ ՍՈՐՍԱ

Լոնտրա 3 ապրիլ

Անգղ. Քոնս.	102 9/16
Օսմ. »	8 5/8
Փոխ. 1865	10 3/4
» 1869	9 5/8
» 1871	70 7/8
» 1872	16 1/2
» 1873	8 5/8
» 1877	82 1/8
Պանք Օթօման	16 3/8
Ռուս. փոխ. 73ի	91 1/4
Եգիպտ. միացեալ	68 1/8
» արտաքին	93 1/4
Տայրա Սանիէ	67 5/8
Փոխ. Ռօշիլա	90 1/4
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	,

—

Փարիզ 3 ապրիլ

Գաղղ. Քոնս.	3 0/0	76,70
» »	4 1/2 0/0	107·67 1/2
Օսմ. Քոնս.		8,75
Փոխ. 1865		Ֆր.
» 1869		48
» 1873		42,
Օսմ. Երկաթուղի		42,
Պանք Օթօման (գ. կ.)		662,50
Քրէտի Լիոնէ (գ. կ.)		555,
Ռուս. փոխ. 5 առ 0/0 (1877)		96 3/4
» » Արեւելեան		
Իտալ. Քոնս.		9122 1/2
Եգիպտ. միացեալ		546,25
Փոխանակագիր Լոնտրայի վրայ		25,22

—

Վիէննա 3 ապրիլ

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	121,55
Բուլգարիի երկաթուղի	19,80

ԿԷՍ ՕՐ 5,26